

Miljøministeriet
Departementet

Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg

Den 7. oktober 2022
Sagsnummer: 2021-1298
MIM 104-22

./.

Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering Miljøministeriets revideret samlenotat vedrørende rådsmøde (miljø) den 24. oktober 2022.

Med venlig hilsen

Lea Wermelin / Henrik Hedeman Olsen

Samlenotat
Rådsmøde (miljø) den 24. oktober 2022

Revideret version hvor punkt 2 inkluderet

1. Kommissionens forslag til ændring af Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 2010/75/EU vedrørende industrielle emissioner samt direktiv 1999/31/EU vedrørende deponering
- *Politisk drøftelse*
KOM(2022) 156 *side 2*

2. Kommissionens forslag til forordning om fastlæggelse af en ramme for krav til miljøvenligt design for bæredygtige produkter og om ophævelse af direktiv 2009/125/EF
- *Udveksling af synspunkter*
KOM(2022) 142 *side 12*

3. Rådskonklusioner med forhandlingslinjen i forbindelse med EU og medlemsstaternes deltagelse i FN's biodiversitetskonventions 15. partskonference (COP15) del 2, Cartagena-protokollens 10. partsmøde (COP-MOP10) og Nagoyaprotokollens 4. partsmøde (COP-MOP4)
- *Vedtagelse af rådskonklusioner*
KOM-dokument foreligger ikke *side 24*

4. Kommissionens forslag til ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning om flourholdige drivhusgasser samt ophævelse af forordning 517/2014
- *Sagen er ikke på dagsordenen for rådmødet (miljø) den 24. oktober 2022, men forventes sat på dagsordenen for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse*
KOM(2022) 150 *side 32*

5. Kommissionens forslag til ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning om stoffer, der nedbryder ozonlaget samt ophævelse af forordning 1005/2009
- *Sagen er ikke på dagsordenen for rådmødet (miljø) den 24. oktober 2022, men forventes sat på dagsordenen for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse*
KOM(2022) 151 *side 40*

1. **Kommissionens forslag til ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU vedrørende industrielle emissioner samt direktiv 1999/31/EU vedrørende deponering**
KOM(2021) 156

Revideret version af grund- og nærhedsnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 14. juni 2022

Resume

Kommissionen har fremsat et forslag til revidering af direktiv 2010/75/EU vedrørende industrielle emissioner (IE-Direktivet) samt direktiv 1999/31/EC vedrørende deponering. Forslaget har til formål at reducere agroindustrielle anlægs miljøskadelige forurening gennem en modernisering af direktivet i overensstemmelse med EU's Grønne Pagt, der bl.a. har et mål om et forureningsfrit miljø i 2050. Forslaget omfatter kraftværker, raffinaderier, affaldsbehandling, affaldsforbrænding, produktion af metaller, cement, glas, kemikalier, papirmasse og papir, føde- og drikkevarer, mælk samt intensivt opdræt af kvæg, fjerkræ og svin. Forslaget indeholder en række nye forpligtelser til operatører af agroindustrielle anlæg, herunder pligt til at have et miljøledelsessystem, harmonisering af emissionsudledning gennem fastsættelsen af lavest mulige emissionsgrænseværdier i miljøgodkendelser samt fremme af offentlighedens adgang til information om anlæggenes miljøpræstationer. Husdyr omfattes dog ikke fuldt ud af disse regler, idet husdyrbrug med forslaget får sit eget kapitel, hvor kvægbedrifter for første gang er omfattet, en lavere tærskel for dyrenheder fastsættes, så flere husdyrbrug inkluderes og en forenklet godkendelsesproces forventes implementeret. Endeligt vil Kommissionen etablere et nyt innovationscenter til fremme af innovative teknikker og krav om, at virksomhederne fra 2030 skal have udarbejdet en transformationsplan med fokus på mål for ressourceeffektivitet, cirkulær økonomi, dekarbonisering og energieffektivitet. Forslaget vil potentielt have konsekvenser for lovgivning inden for miljø, fødevarer, erhverv, samt klima-, energi- og forsyningsområdet. Forslaget forventes at have statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser. Regeringen ser Kommissionens forslag som et godt udgangspunkt med henblik på at hente store miljøgevinster, understøtte en bæredygtig og ressourceeffektiv produktion og bidrage til regeringens 2030-målsætning om 70 pct. reduktion i udledningen af drivhusgasser. Forslaget vil endvidere bidrage til lige konkurrencevilkår for brancher omfattet af direktivet. Regeringen ser positivt på udvidelsen af direktivet, transformationsplanernes inkorporering af andre vigtige hensyn og ønsker en effektiv og hurtig implementering.

| Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (miljø) 24. oktober 2022 med henblik på en politisk drøftelse.

Baggrund

Kommissionens har ved KOM (2022) 156 den 5. april 2022 fremlagt forslag til Europa-Parlamentet og Rådet om en revidering af direktiv 2010/75/EU vedrørende industrielle emissioner samt Rådets direktiv 1999/31/EC fra den 26. april 1999 vedrørende deponering. Forslaget er modtaget i dansk sprogudgave den 28. april 2022.

Direktiv 2010/75/EU om industrielle emissioner ("IED") regulerer miljøvirkningerne af ca. 52.000 af Europas store industrianlæg og husdyrbrug ("agroindustrielle anlæg") med høj forureningspotentiale på en integreret måde for hver enkelt sektor. Der er ca. 2.400 danske agroindustrielle anlæg, der er omfattet af det nuværende IE-direktiv. Af de 2400 er 1750 husdyrbrug (svine og fjerkræ), mens de resterende 650 er industrivirksomheder. Direktivet dækker alle relevante forurenende stoffer, der kan udledes fra agroindustrielle anlæg, som påvirker menneskers sundhed og miljøet. Anlæg, der reguleres af det nuværende direktiv, tegner sig for ca. 20 pct. af EU's samlede emissioner af forurenende stoffer til luft, for ca. 20 pct. af EU's samlede emissioner af forurenende stoffer til vand og for ca. 40 pct. af drivhusgasemissionerne. Aktiviteter, der reguleres af IED, omfatter kraftværker, raffinaderier, affaldsbehandling, affaldsforbrændingsanlæg, produktion af metaller, cement, glas, kemikalier, papirmasse og papir, føde- og drikkevarer samt intensivt opdræt af fjerkræ eller svin.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 192, stk. 1, og skal derfor vedtages af Rådet med et kvalificeret flertal efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (miljø) 24. oktober 2022 med henblik på en politisk drøftelse.

Formål og indhold

Kommissionens forslag har til formål at reducere agroindustrielle anlægs miljøskadelige forurening gennem en modernisering af direktivet, i overensstemmelse med EU's Grønne Pagt, der bl.a. har et mål om at opnå et forureningsfrit miljø i 2050.

Forslaget har således baggrund i EU's *Grønne Pagt* om fremme af et forureningsfrit og ikke-giftigt miljø, energieffektivitet og cirkulær økonomi og er en integreret del af den *industrielle strategi for Europa (2020)*. Forslaget fremhæves endvidere for at bidrage til EU's *kemikalie strategi for bæredygtighed (2020)* og handlingsplanen for *nulforurening (2021)*. Af andre særligt relevante politikker skal nævnes *metanstrategien (2020)*, *klimatilpasningsstrategien (2021)*, *biodiversitetsstrategien (2020)* og *"Fra jord til bord"-strategien (2020)*, samt fastsatte mål i FN's *Bæredygtigheds Agenda for 2030*.

Det er centralt for forslaget, at det bygger videre på erfaringerne fra Kommissionens evaluering af direktivet i 2020¹, der har identificeret et behov for en modernisering, på baggrund af følgende områder:

- **Effektivitet:** utilstrækkelig og inkonsekvent gennemførelse af emissionsgrænser for luft- og vandforurenende stoffer. Manglende transparens og adgang til informationer om anlæggenes godkendelser, præstationsniveauer samt dispensationer.
- **Innovation:** suboptimalt fokus på omstillingen af den europæiske industri gennem nye innovative teknologier.
- **Ressourceudnyttelse og kemikalier:** begrænset bidrag til ressourceeffektivitet, den cirkulære økonomi, anvendelsen af mindre giftige kemikalier.
- **Dekarbonisering:** Usammenhængende og begrænset bidrag til reduktion af drivhusgasemissioner
- **Sektorspecifikt anvendelsesområde:** For få forurenende agroindustrielle anlæg er omfattet. Det skal udvides, navnlig inden for husdyrproduktion og visse udvindingsaktiviteter.

Forslaget har således til formål at imødekomme disse problemstillinger, så direktivet kan opnå dets fulde potentiale i nedbringelsen af forurenende stoffers emissioner samt sikringen af konkurrencedygtige vilkår for de agroindustrielle anlæg i Europa. De vigtigste forslag til ændringer i direktivet præsenteres herunder:

Effektivitet

Forslaget lægger op til at medlemslandene i højere grad skal sikre ensartet udmøntning af krav til anlæggene, for at bidrage til en tilfredsstillende reduktion i udledninger til miljøet og lige konkurrencevilkår. Kommissionen har opgjort, at op mod 80 % af de fastsatte emissionsgrænseværdier i godkendelserne ligger på den højeste og mindst krævende værdi inden for emissionsintervallerne (BAT-AEL) fastlagt i BAT-konklusionerne, og uden at tage hensyn til et givent anlægs potentiale til at opnå lavere emissionsniveauer ved brug af BAT. Kommissionen foreslår derfor, at fastsættelse af emissionsgrænseværdier i godkendelser i stedet skal tage udgangspunkt i den laveste og mest ambitiøse ende af emissionsintervallerne fastlagt i BAT-konklusionerne og ved brug af BAT. Kommissionen ønsker i den anledning at fastsætte fælles regler for vurdering af overholdelsen af emissionsgrænseværdier fastlagt i de enkelte godkendelser og validering af måleresultater for emissioner til både luft og vand, hvor disse er baseret på BAT-konklusioner.

¹ [EUR-Lex - 52020SC0181 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

Kommissionen forslår, at muligheden for dispensationer fra bindende emissionsgrænser bliver skærpet. Det kræves endvidere, at når et anlæg tildeles en dispensation, skal offentligheden have kendskab til de dispensationer, der gives, da anlægget vil udlede mere end foreskrevet i BAT-konklusioner. Dispensationer fra emissionsgrænseværdier, bør desuden ikke gives, hvis det kan bringe overholdelsen af miljøkvalitetsnormer i fare.

Forslaget indfører for første gang en række krav til sanktioner og erstatning ved overtrædelse af de nationale bestemmelser, der er vedtaget i medfør af direktiv 2008/99/EF af den 19. november 2008. Bøderne størrelse beregnes ud fra princippet om, at de økonomiske fordele, der er opnået ved overtrædelsen, reelt fratages den overtrædende person. Forslaget vil på samme vis pålægge medlemslandene at sikre, at berørte personer, i tilfælde af skade på menneskers sundhed, har ret til erstatning fra relevante fysiske eller juridiske personer, eller relevante kompetente myndigheder, der er ansvarlige for overtrædelsen.

Med forslaget introduceres yderligere krav til at fremme offentlighedens deltagelse i godkendelsesprocedurer, kontrol og tilsyn, for at styrke offentlighedens rettigheder i overensstemmelse med Aarhus Konventionen. Kommissionen forslår derfor, at den berørte offentlighed skal have tidlig adgang samt reel mulighed for at deltage i den kompetente myndigheds udstedelse eller ajourføring af godkendelsesvilkår, det være sig ved udviklingen af ny teknologi eller miljøkvalitetstandard. Herudover fremgår krav om at alle godkendelser udstedet i henhold til direktiv 2010/75/EU, herunder et resume af selve godkendelsen og anlæggenes miljøledelsesplan, skal stilles gratis til rådighed for offentligheden på internettet og uden at begrænse adgangen til registrerede brugere.

Sektorspecifikt anvendelsesområde

Med forslaget introducerer Kommissionen et særskilt kapitel for husdyrbrug, der fastlægger særlige bestemmelser for opdræt af fjerkræ, svin og kvæg. Forslaget medfører, at husdyrbrug løftes ud af reglerne i direktivets kapitel II. Fremover omfattes de af særlige regler i kapitel VIa med særskilte regler for godkendelsesprocedurer, driftsregler, overvågning, håndhævelse, inddragelse, adgang til prøvelse etc., der afløser de tilsvarende regler i kapitel II. Med driftsreglerne lægger Kommissionen op til at fastsætte specifikke krav, som husdyranlæg skal overholde (såsom emissionsgrænseværdier, overvågningskrav, praksis for forebyggelse og afhjælpning af forurening og grænseværdier for miljøpræstationer). Der etableres et gradueret godkendelsessystem, der har til hensigt at stille differentierede/proportionelle krav til husdyrbrugene afhængigt af, om der er tale om store/små husdyrbrug, intensiv/ekstensiv/økologisk drift, samt deres placering tæt på natur og påvirkning af miljøet.

Kommissionen foreslår som noget nyt, at kvægbedrifter omfattes af direktivet. Forslaget forventes af dække 10 pct. af de største kvægbrug, der tegner sig for 41 pct. af sektorens emissioner.

Som en del af forslaget lægger Kommissionen desuden op til at sænke tærsklerne for, hvilke hhv. svine-, kvæg-, og fjerkræbrug, der er omfattet af direktivets anvendelsesområde. Fremover sættes grænsen således ved 150 dyreenheder (DE) for alle dyretyper.

Det er hensigten, at Kommissionen ved delegerede retsakter efter artikel 76 fastsætter det nærmere indhold af driftsreglerne inden for 2 år efter ikrafttræden af det nye direktiv. Herefter har medlemsstaterne 3,5 år til at implementere driftsreglerne, hvorfor den endelige implementering efter procesplanen tidligst forventes at ske i 2029-2030. Der er ikke etableret en overgangsordning, hvorfor store husdyrbrug, der i dag er omfattet af direktivet via bilag I, pkt. 6.6, vil være ureguleret i IED efter direktivet er trådt i kraft, og før driftsregler for husdyrproduktion er etableret. Endelig foreslår Kommissionen indsat en bestemmelse, der giver medlemsstaterne mulighed for at fravige grundreglen om, at anlæg omfattet af kap. V (anlæg/aktiviteter der anvender opløsningsmidler) og VIa (husdyrproduktion) skal være i besiddelse af en godkendelse og i stedet kræve, at disse anlæg registreres.

Det er dog ikke blot kvæg, Kommissionen forslår at lade omfatte af direktivet. Udvinde² af industrielle og metalliske mineraler medtages samt en række af aktiviteterne i batteriværdikæden, som ikke tidligere var inkluderet. På sådan vis sikres det, at alle faser af batteriernes livscyklus er underlagt direktivets krav. Kommissionen forventer, at 1550 til 1900 virksomheder inden for disse sektorer vil blive omfattet af IED.

Med forslaget lægger Kommissionen op til en ændring af deponeringsdirektivet 1999/31/EC, hvor det ønskes, at der fremover også skal udarbejdes BAT-konklusioner under IED for deponeringsanlæg. Deponeringsanlæg er i dag omfattet af IED, men ikke af mulighed for BAT-konklusioner.

Ressourceudnyttelse og kemikalier

Kommissionen forslår, at forstærke synergien mellem IED og EU's generelle forordning for regulering af kemikalier (REACH-forordningen) for bedre at kunne håndtere den risiko, der er forbundet med brug af kemikalier i agroindustrielle anlæg, der er omfattet af IED. På nuværende tidspunkt har det Europæiske kemikalieagentur (ECHA) intet mandat i det eksisterende direktiv. Kommissionen anbefaler derfor, at ECHA får en formel rolle i forberedelsen af 'Bedste tilgængelige teknikker reference'-dokumenter (BREF), da en sådan inklusion kan facilitere inkorporeringen af kemikalier i godkendelsesprocedurerne for IED-omfattede agroindustrielle anlæg.

Kommissionen forslår endvidere, at miljøpræstationer, fastlagt i BAT-konklusioner for forbrugs- og ressourceeffektivitetsniveauer, herunder anvendelse af vand, energi og genanvendte materialer, skal være bindende og indarbejdes i de enkelte anlægs godkendelser.

Kommissionen foreslår desuden en harmonisering mellem IED og Europæisk Register over Udledning og Overførsel af forureningsstoffer (E-PRTR-forordningen) i og med, at listen over stoffer, der skal overvejes ifm. en miljøgodkendelse af et anlæg, bliver identisk med de stoffer, der skal indrapporteres i E-PRTR-forordningen.

Dekarbonisering

Kommissionen foreslår med revideringen at fremme synergier i anvendelsen af og investering i teknologier, der forebygger eller reducerer bl.a. miljøforurening og drivhusgasemissioner. En revision af synergien mellem IED og EU's kvotehandelssystem forventes udført i 2028, hvilket vil skabe grundlag for en optimering af synergier mellem dekarbonisering, cirkulær økonomi, ressourceeffektivitet m.v. i BAT-konklusionerne fra 2030. Med forslaget vil minimumsniveauer for energieffektivitet, der fastsættes i BAT-konklusioner, blive bindende grænser i godkendelserne, hvilket kan maksimere energieffektivitet og reducere energiforbruget.

Kommissionens forslag indeholder ikke en tydelig inddragelse af drivhusgasser på linje med miljøforurenede stoffer. Kommissionen forventer dog, at inkluderingen af kvæg samt den nedsatte grænse for, hvilke dyretyper der er omfattet af direktivet, vil medføre en større reduktion af metan- og ammoniakemissioner, men det er uklart, hvad der ligger til grund for denne antagelse.

Innovation

Forslaget fokuserer på behovet for fremme af forskning, innovation og investeringer i nye teknologier, der kan styrke Europas industrielle konkurrenceevne og facilitere et skift mod en mere bæredygtig industri gennem reduktion af forurenende stoffers emissioner og drivhusgasser fra anlæg. I forslaget vil frontløbere, der er villige til at implementere nye teknologier, have mulighed for at få dispensation fra de fastsatte emissionsgrænseværdier samt tilsvarende parametre og tekniske foranstaltninger i op til to år.

² Begrebet 'udvinde' forstås som 'extraction' og ikke 'quarrying' jf. KOM impact assesment part I/V

Forslaget indeholder endvidere et ønske om etableringen af *Innovation Center for Industrial Transformation and Emissions (INCITE)*. Centeret skal støtte den innovative transformation af industrielle anlæg gennem indsamling og analyse af information om innovative teknologier, herunder give et overblik over udviklingen af selv samme og løbende offentliggøre undersøgelsesresultater. Centeret vil være en del af Kommissionens Joint Research Center i Sevilla.

Med forslaget lægges der op til, at visse berørte industrielle anlæg skal have udfærdiget en omstillingsplan (transformation plan), der lever op til kravene fra Direktiv 2013/34/EU vedrørende bæredygtighedsrapportering inden den 30. juni 2030. Omstillingsplanen foreslås at være en del af anlæggenes miljøledelsessystem. Omstillingsplanerne skal indeholde oplysninger om, hvordan anlægget vil omstille sig i perioden 2030-2050 med henblik på at bidrage til udviklingen af en bæredygtig, ren, cirkulær og klimaneutral økonomi. Omstillingsplanernes dokumenter angives til at være af indikativ karakter og skal offentliggøres, så forøget transparens for offentligheden imødekommes. Kommissionen skal inden den 30. juni 2028 have vedtaget en implementeringsretsakt, der fastsætter formatet for omstillingsplanerne. Dette gælder efter forslaget dog tilsyneladende ikke husdyrproduktion.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets (EP) udtalelse foreligger endnu ikke. Europa-Parlamentet har dog gennem flere ikke-lovgivningsmæssige resolutioner givet udtryk for deres holdninger.

I marts 2021, vedtog Parlamentet en resolution i forbindelse med implementeringen af Ambient Air Quality Direktiv 2008/50/EC og 2004/107/EC (AAQDs). Resolution indeholder bl.a. en lang række anbefalinger til indhold i direktivet, herunder inklusion af ammoniak i emissionskategorien, mere restriktive krav til industrielle anlægs emissionsudledninger og en større grad af offentlig tilgængelighed. Endvidere udtrykte EP en bekymring for, at nye industrielle anlægs kapacitet bevidst etableres lige under IED grænseværdier. En måned efter vedtog EP endnu en resolution, hvor de opfordrede Kommissionen til at adressere alle jordforureningskilder i revideringen af IED.

Europa-Parlamentets Miljøudvalg har den 1. april 2022 udsendt en pressemeddelelse, hvor de konkluderer, at forslaget indeholder signifikante forbedringer, men flere steder er der behov for forbedringer.

Nærhedsprincippet

Kommissionens forslag omhandler reduktion af agroindustrielle anlægs forurening i miljøet.

Da formålet med forslaget vedrører grænseoverskridende forurening, særligt til luft og vand, vurderes forslaget at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet, da det enkelte medlemsland ikke alene kan sikre et højt niveau af miljøbeskyttelse og kvalitet. Endvidere er driften af den enkelte agroindustrielle anlæg tæt forbundet til det enkelte medlemslands marked. Da formålet med forslaget blandt andet er, at der ikke bør skabes uhensigtsmæssigt forskelligartede konkurrencevilkår i medlemsstaterne, vurderes det, at reguleringen bør ske gennem vedtagelse af fælles EU-lovgivning for at sikre et højt niveau af miljøbeskyttelse samt beskyttelse af menneskers sundhed.

Regeringen er enig i Kommissionens betragtninger, herunder at fælles regler på EU-plan er nødvendige for at adressere EU's fodaftryk i forhold til forurening af mennesker og miljø på en koordineret og harmoniseret måde gennem lige vilkår og fælles standarder for agroindustrielle anlæg. Regeringen er derfor enig i Kommissionens vurdering af, at ændringerne er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Direktiv 2010/75/EU af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv vedrørende agroindustrielle emissioner samt Rådets direktiv 1999/31/EC fra den 26. april 1999 vedrørende deponering er implementeret i dansk

lovgivning ved ændring af miljøbeskyttelsesloven og jordforureningsloven i lov nr. 446 af 23. maj 2012, i bekendtgørelse nr. 2080 af 15. november 2021 om godkendelse af listevirksomheder, i bekendtgørelse nr. 1536 af 9. december 2019 om miljøtilsyn, samt i bekendtgørelse nr. 1393 af 24. juni 2021 om spildevand.

IED er desuden implementeret i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (husdyrbrugloven), som bl.a. er udmøntet i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen).

Konsekvenser

Generelt om konsekvensvurderingerne bemærkes, at der er tale om foreløbige vurderinger. Folketinget vil senere blive oplyst om regeringens mere konsoliderede vurderinger af forslagens konsekvenser.

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vil potentielt have lovgivningsmæssige konsekvenser inden for lovgivning af miljø, fødevarer, erhverv samt klima-, energi- og forsyningsområdet. En vedtagelse af forslaget kan medføre behov for tilpasning af dansk lovgivning, herunder bl.a. for miljøbeskyttelsesloven, der regulerer danske virksomheders udledning af forurenende stoffer.

Affald til jordbrugsformål

Forslaget kan få betydning for den danske regulering og anvendelse af affald til jordbrugsformål. Det er uklart, hvorvidt direktivets emissionsgrænseværdier for affald, der skal udbringes, også omfatter indholdsstoffer i organisk affald.

Husdyrreguleringen

Forslaget forventes at medføre behov for tilpasning af husdyrbrugloven, herunder især fordi der foretages væsentlige ændringer af direktivet for så vidt angår reguleringen af husdyr. Der lægges med forslaget op til, at der skal udarbejdes nye driftsforskrifter ved delegerede retsakter, som vil være hovedelementet i den nye godkendelsesordning. Det er uklart, hvorledes husdyrbrug, der i dag er omfattet af IED bilag I, er reguleret, indtil disse forskrifter er på plads.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget forventes at have statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser. Der er iværksat et arbejde med henblik på at kunne fremlægge en vurdering af forslagens statsfinansielle, erhvervsøkonomiske og administrative konsekvenser. Når dette arbejde er tilvejebragt, vil Folketinget blive orienteret herom. Det bemærkes, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsrammer, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

Konsekvenser for beskyttelsesniveauet

Forslaget skønnes at have en positiv virkning på beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Det skal dog bemærkes, at for så vidt angår husdyrsektoren, er det på nuværende tidspunkt ikke muligt at afklare, hvilke konsekvenser forslaget vil medføre for beskyttelsesniveauet.

Høring

Forslaget har været sendt i høring i EU Miljø-specialudvalget, hvor der er indkommet følgende høringssvar:

DANVA er generelt positive over for det bredere perspektiv på reducere af forurenende stoffer, men understreger behov for at dokumentation og indberetninger holdes på et nødvendigt minimum og dobbeltregistrering undgås. DANVA støtter op om krav til miljøansvar i tilfælde af en hændelse eller ulykke, der væsentligt påvirker menneskers sundhed eller miljøet. I forlængelse heraf støtter DANVA behovet for at pålægge operatører forpligtigelse til grænseoverskridende informering og samarbejde ved situationer, hvor der er risiko for negative konsekvenser på tværs af grænser.

DANVA er positive over for krav om omlægninger til en mere bæredygtig drift gennem transformationsplanerne. Dog har de forbehold i henhold til tidsrammen, der er for uambitiøs. Samtidig vurderes det nødvendigt med en konkretisering af begreberne "*clean, circular and climate neutral economy*", og en udspecificering af retningslinjerne for opnåelse af disse mål. Endvidere skal de nye krav om miljøledelsessystemer knyttes op på transformationsplanerne for at undgå dobbeltarbejde. De påpeger i den anledning at test af nye teknologier, herunder udvidelse af tidsrammen for afvigelse fra BAT-krav ikke må have negative konsekvenser for renseanlæg.

DANVA er positive over for de specificerede krav om, at der skal tages hensyn til vandselskabers renseanlæg i tilslutningstilladelser. DANVAs holdning er, at miljøfarlige stoffers spredning i miljøet i udgangspunktet skal reduceres gennem kildekontrol og udfasning. I de tilfælde, hvor begrænsningen af stoffer ikke er muligt ved hjælp af kildekontrol og udfasning, bør tilslutningstilladelser for stoffers tilledning til renseanlæg tage hensyn til renseanlæggets dimensionering og kapacitet i forhold til at rense for specifikke miljøfarlige stoffer. Typiske biologiske renseanlæg er i dag ikke dimensioneret til at rense for miljøfarlige stoffer. Hertil fremhæver de, at renseanlæg ikke er forurenere, men udgør en potentiel spredningsvej for miljøfarlige stoffer, der ikke omsættes i renseanlæg.

Greenpeace ser med stor bekymring på den nye undtagelse, som giver medlemslande mulighed for at fravige grundreglen om, at industrianlæg skal opnå en godkendelse, og i stedet blot kræve, at disse anlæg skal registreres. Greenpeace mener, at forslaget vil føre til en betydelig svækkelse af beskyttelsen af miljø, natur, klima samt lokalsamfunds sundhed og livskvalitet, idet en sådan undtagelse de facto vil svare til at udelukke industrielle svine-, fjerkræ- og kvægbedrifter fra direktivets anvendelsesområde.

Greenpeace ser herudover med stor bekymring på den del af Kommissionens forslag om, at industrielle svine-, fjerkræ- og kvægbedrifter fremover omfattes af en mindre omfattende godkendelsessystem, idet der kun er angivet et minimum af elementer, der skal indgå (anlæggets aktiviteter, dyretype, kapaciteten, kilderne til emissioner, deres art og forudsigelige emissioner). Greenpeace mener, at de pågældende bedrifter bør være forpligtet til at opnå en grundig tilladelse, der som minimum inkluderer alle elementer, der i dag er en del af de påkrævede tilladelser.

Greenpeace mener endvidere, at de forhold, der kan udløse en suspendering af bedrifternes aktiviteter (betydelig forringelse af lokale luft-, vand- eller jordforhold eller væsentlig risiko for menneskers sundhed), bør strammes op og yderligere specificeres for at garantere retssikkerheden og undgå smuthuller.

Greenpeace mener desuden, at tidsrammen for implementeringen af forslaget er helt uforsvarlig og skal skæres væsentligt ned. Hertil bemærker Greenpeace, at driftsreglerne, der fastsætter de specifikke krav, som industrielle bedrifter skal overholde og som fastsættes ved delegerede retsakter skal fastsættes inden for 2 år efter ikrafttrædelsen af det nye direktiv. Medlemsstaterne har herefter 3,5 år til at sikre, at alle husdyranlæggene er i overensstemmelse med driftsreglerne. Med andre ord vil industrielle bedrifter være underlagt de specifikke krav, der er indeholdt i tilladelserne, 5,5 år efter ikrafttræden af det foreslåede direktiv, dvs. først 7 år fra nu.

Greenpeace mener endelig, at tærsklen, der udløser anvendelsen af det fremtidige direktiv, skal sænkes fra 150 til 100 dyreenheder. Greenpeace begrundes ønsket i, at der i et lækket udkast, der cirkulerede et par dage før offentliggørelsen af forslaget, fremgik en tærskel på 100 dyreenheder, hvilket estimeres at have en betydeligt højere effekt for menneskers sundhed. Greenpeace mener ikke på nogen måde, at det kan retfærdiggøres at "miste" fordele for menneskers sundhed til en værdi af 1,8 milliarder euro.

Dansk Industri (DI) hilser intentionerne i forslaget velkomment, men bemærker en stor detaljeringsgrad i revideringen af direktivet på både det tekniske og juridiske niveau, hvilket kan overskygge formålet med forslaget. Detaljeringsgraden i direktivets forslåede regler, ser DI som medførende en række udfordringer og kan resultere i at subsidiariteten overskrides, da der ikke efterflader meget plads til medlemslandenes mulighed for at tilpasse EU-reglerne til nationale regler. DI mener derfor at forslagets detaljeringsgrad reduceres, så der efterlades mere frihed og fleksibilitet til indfrielse af direktivets mål. Det er vigtigt, at rapporteringskravene leder til miljømæssige forbedringer og ikke blot administrative omkostninger. DI påpeger endvidere at den udbredelse anvendelse af delegerede retsakter til indførelse af nye regler i direktivet, kan få store erhvervmæssige konsekvenser, som ikke kun er af ren teknisk karakter. DI finder derfor at de delegerede retsakter kun anvendes ved rent tekniske anliggender.

DI ser desuden gerne at formålet med ressourceeffektivitet i produktionen ikke forsvinder i en diskussionen af strikse reguleringer. DI mener derfor, at det bør være initiativer, som fremmer og understøtter, men ikke regelsætter ressourceeffektivitet, der bør være grundlaget for direktivet. DI fremhæver at de mange objektive krav til rapportering og monitorering samt indførelsen af miljøledelse på de omfattede virksomheder, bør opblødes og fastlægges lokalt ud fra hensynet til påvirkning af lokale miljøkvalitetsparametre. Endvidere bør der tænkes i moderne midler og digitalisering, der kan bidrage til en intelligent dataindsamling af miljødata. DI finder i den anledning et nyt innovationscenter, der kan understøtte indfrielsen af formålene med direktivet, som en god løsning, der kan bidrage til arbejdet med brug og genbrug af ressource som vand, kemikalier, energi mv. Potentielt kan etableringen af et innovationscenter understøtte eksporten af dansk miljøteknologi og danske løsninger.

DI stiller sig tvivlende over for hvorvidt forslagets øget fokus på anvendelse af 'performance-levels' i godkendelserne vil fremme en hurtigere proces i udarbejdelsen af BAT-referencedokumenter og BAT-konklusioner, der generelt er en langstrakt proces for hver sektor. DI fremhæver, at der i stedet bør være et større fokus i BAT/BREF-arbejdet på, at drivhusgasser og energieffektivitet integreres. DI mener endeligt at forslagets elementer om straf og kompensation bør overføres til miljøskadedirektivet for at undgå diffusion af regler på tværs af direktiver og at inkluderingen af mineområdet under direktivet henleder til en granskning af råstofloven i relation til dansk implementering.

Dansk Offshore

Ser positivt på at upstream olie og gas som industri ikke er inkluderet under IED. Dog er IED fortsat gældende for platformenes fyringsanlæg (turbiner), som leverer strøm til processerne om bord. I henhold til artikel 13 punkt 3, finder Dansk Offshore det u hensigtsmæssigt at emissionsgrænseværdien sættes så strengt som muligt, uden at det klagøres i direktivet, hvad "normal operating conditions" er.

For Dansk Offshore er det vigtigt at pointere, at flere platforme i Nordsøen vil blive ramt på deres produktion samt forøge udledningen af olie- og kemikalieholdigt produceret vand til havmiljøet, hvis en reduktion af NOx-udledningen gennemføres. Det er derfor vigtigt, at myndighedernes fastsættelse af en grænseværdi for NOx skal anskue hele produktionsenheden og dennes samlede miljøpåvirkninger under et, og ikke blot det enkelte fyringsanlæg.

Endvidere anfører Dansk Offshore, at der bør være andre muligheder for afvigelse end blot omkostninger. I ovenstående eksempel, vil der være u hensigtsmæssige miljøpåvirkninger som resultat af en forøget udledning af produceret vand. Dansk Offshore finder det derfor vigtigt at kunne få tildelt en afvigelse med begrundelse i lokale miljøforhold, herunder platformens samlede miljøpåvirkning.

Landbrug & Fødevarer (L&F) byder forslaget velkomment og ser flere gode elementer, hvor der lægges op til mere gennemsigtighed og ensartede krav til godkendelser og dispensationer på tværs af EU. L&F finder det positivt, at en høj miljøbeskyttelse i hele EU sikres gennem ens regler og implementering, så der produceres på lige konkurrencevilkår. L&F finder det dog bekymrende, at virksomheder og husdyrbrug tillægges ekstra

administrative byrder og rapporteringskrav, hvilket ikke vurderes værende proportionale med en bedre miljøbeskyttelse. L&F finder forslagene om brug af delegerede retsakter bekymrende. Der lægges op til brug af delegerede retsakter i meget vidt omfang, hvilket kan få store erhvervsmæssige konsekvenser.

L&F finder forslagens juridiske bindende grænseværdier for ressourceforbrug i miljøgodkendelserne uhenigtsmæssigt, da brug af vand og energi i praksis afhænger af et utal parametre. L&F fremhæver endvidere, at indførelsen af flere målekrave i BAT-konklusionerne giver store administrative byrder uden reel miljøeffekt og efterspørger derfor dispensering fra frekvens af målingerne eller godkendelse af alternative metoder til målinger.

L&F finder det positivt at der skabe større transparens om godkendelser, men hæfter sig ved, at forhold om fortrolige oplysninger skal respekteres. Forslaget inkluderer endvidere et obligatorisk krav om miljøledelse, hvilket er positivt, da en fælles ramme om miljøledelse med fokus på de væsentligste miljøparametre er en god ide i forhold til at lade miljøledelsen udvikle sig over tid i BREF-dokumenterne. På den anden side må BREFernes administrative byrder overvejes i henhold til den miljømæssige virkning.

L&F ser positivt på, at der med forslaget forsøges at lave et mere forenklet godkendelsesregime ved at udskille husdyrbrug i sit eget kapitel. L&F kan dog ikke bakke op om fremgangsmåden via delegerede retsakter, som L&F mener er for vidtgående og uigennemskuelige.

L&F ser positivt på forslaget om nye skærpede godkendelsesgrænser for husdyrbrug, da disse husdyrbrug i forvejen er omfattet af danske regler om miljøgodkendelse. L&F ser derfor muligheder i mere ensartede regler på tværs af EU i form af mere lige konkurrence. L&F ser dog med bekymring på den nye undtagelse, som giver medlemslande mulighed for at fravige grundreglen om, at industrianlæg skal opnå en godkendelse, og i stedet blot kræve, at disse anlæg skal registreres. L&F kan ikke bakke op om ændringerne for husdyrbrug, såfremt det stadig bliver muligt for medlemslandene at undtage husdyrbrug fra at være i besiddelse af en godkendelse.

L&F mener også, at der med forslaget ikke sikres en tilstrækkelig sikkerhed for, at direktivet implementeres ens imellem medlemslandene. Således er der stor usikkerhed omkring fortolkningen af grænsen for, hvornår man er omfattet på de 150 LSU (Livestock Units). F.eks. henvises til en ikke fyldestgørende tabel for omregningsfaktorer til LSU for de forskellige dyretyper i Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) Nr. 808/2014 af 17. juli 2014 vedr. landdistriktsperioden 2013-2021, som kan tolkes i mange retninger.

L&F finder det svært at gennemskue, hvilken regulering husdyrbrug vil være underlagt i fremtiden med den foreslåede direktivtekst, men noterer med tilfredshed, at forslaget fx lægger op til, at der skal anvendes BAT ved udspretningspraksis. L&F bemærker i den forbindelse, at man flere gange har opfordret til, at Danmark stillede forslag om et direkte forbud mod bredspredning af husdyrgødning i EU for på den måde at minimere udledning af ammoniak til luften og depositionen af ammoniak fra udenlandske kilder i Danmark. Dette vil samtidig være et vigtigt bidrag til den cirkulære økonomi (recirkulering af næringsstofferne) og kunne erstatte handelsgødning, som er meget energikrævende at fremstille. I Danmark har der været forbud mod bredspredning af husdyrgødning siden 2003.

Sagen har været i høring i EU Miljøspecialudvalget forud møde i udvalget den 4. oktober 2022.

Landbrug og Fødevarer (L&F) byder forslaget velkomment og ser flere gode elementer, hvor der lægges op til mere gennemsigtighed og ensartede krav til godkendelser og dispensationer på tværs af EU. L&F finder det dog bekymrende, at virksomheder og husdyrbrug tillægges ekstra administrative byrder og rapporteringskrav, hvilket ikke vurderes værende proportionale med bedre miljøbeskyttelse – og efterlyser dispensering fra frekvens af målinger. L&F finder forslagene om brug af delegerede retsakter bekymrende og ønsker desuden, at BREF får fokus på de væsentligste elementer, så man undgår langstrakte processer. L&F ser positivt

på forslaget om nye skærpede godkendelsesgrænser for husdyrbrug. L&F ser dog med bekymring på, at også små husdyrbrug skal lave transformationsplaner, da der allerede er et dansk krav om klimaplaner. L&F påpeger, at der er store administrative byrder i forordningen for rapportering af miljødata fra industrianlæg (IEF forordning).

Rådet for Grøn Omstilling støtter op om regeringens holdning, men ønsker en kortere overgangsperiode for husdyrbrug, der bliver omfattet. RGO påpeger endvidere, at der mangler fokus på drivhusgasser. RGO fremhæver synergien mellem REACH og IED, hvor revisionen af IED kan medtage stoffer, som ikke reguleres i REACH nu. RGO ønsker ikke, der gives dispensationer. RGO påpeger i øvrigt, at arbejdet underbygger den danske strategi for miljøfarlige stoffer.

Dansk Industri (DI) synes ikke, at der er nok fokus på, at der kommer flere rapporteringskrav på forskellige niveauer og ønsker ikke, at arbejdet med transformationsplaner fremrykkes. DI ser desuden gerne, at formålet med ressourceeffektivitet i produktionen ikke forsvinde i en diskussion af strikse reguleringer.

Concito påpeger, at hvis antallet af dyreenheder sænkes yderligere end de 150DE, så opnås en større klimaefekt.

Generelle forventning til andre landes holdninger

Overordnet er forslaget blevet budt velkommen af EU's medlemsstater ved de indledende præsentationer af Kommissionen i rådsarbejdsgruppemøder. Der foreligger endnu ingen substantielle officielle udmeldinger om forslaget.

Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag velkomment, da man finder det væsentligt, at der sker en reduktion i den negative påvirkning af miljø og klima fra industrielle anlæg. Kommissionens forslag vil kunne bidrage til regeringens mål om at reducere udledningen af drivhusgasser i 2030 med 70 pct. i forhold til niveauet i 1990, miljø- og klimagevinster samt understøtte bæredygtig produktion. Regeringen finder, at dette sker mest effektivt gennem vedtagelse af fælles EU-lovgivning, der kan sikre lige konkurrencevilkår på det fælles marked.

Regeringen er positiv i forhold til at innovation, som drivkraft for en bæredygtig omlægning af industrielle anlæg, tillægges et stort fokus i direktivet, samt at kommissionen indtænker ressourceeffektivitet, cirkulær økonomi, dekarbonisering og energieffektivitet i fremtidens BAT-konklusioner. Regeringen finder denne udvikling positiv og ønsker at forslaget i endnu højere grad forpligter EU-landene til at sikre krav om drivhusgasreduktioner på et bestemt niveau, og at processen med transformationsplanerne fremrykkes. Endvidere ønsker regeringen, at husdyrbrug også omfattes af pligt til at udarbejde transformationsplaner.

Regeringen ser positivt på kommissionens forslag om at effektivisere lovgivningen. Gennem skærpede kriterier og en harmonisering af mere restriktive emissionsgrænseværdier, kan der dannes grundlag for store miljøgevinster og lige konkurrencevilkår. For at kunne sikre den mest hensigtsmæssige implementering, er der behov for en vis fleksibilitet. Regeringen ser det samtidigt som nødvendigt, at der sker en modernisering af processen for udarbejdelse af BAT-konklusioner mhp. at kunne levere det rette kvalitetsniveau ved nye bindende krav til ressourceeffektivitet og andre vægtige hensyn, herunder dekarbonisering. Forslaget har endvidere til hensigt at fremme offentlighedens deltagelse og adgang til informationer om anlæggenes miljøpræsentationer, hvilket regeringen støtter op om.

Regeringen er overordnet set positiv over for det øgede fokus på kemikalier og sammenspillet med REACH-forordningen. En integration af ECHA i forberedelsen af BAT-konklusioner og BREF-dokumenter kan skabe

grobund for at reducere kemikalieforureningen. REACH-direktivet udsteder ingen grænseværdier for udledninger, miljøkvalitetsstander eller specificeret krav til risikolethed, hvorfor IED kan fungere komplementært og bidrage til en mere sikker regulering.

Regeringen er positiv over for udvidelsen af direktivet. Inkluderingen af kvægbedrifter, en lavere tærskel for dyreenheder så flere husdyrbrug omfattes, og en forsimpning af godkendelsesprocessen er alle elementer, der bidrager til mindre miljøskadelig forurening. Fremgangsmåden for bestemmelsen og implementeringen af udvidelsen af direktivet gennem delegerede retsakter kan være acceptabel, så længe det ikke lemper på de eksisterende danske standarder, der er kendetegnende ved et højt miljøbeskyttelsesniveau.

Det er vigtigt for regeringen, at der i direktivet foretages en præcis afgrænsning af anvendelsesområdet for de delegerede retsakter. I den forbindelse vurderes det, at indholdet af driftsforskrifterne umiddelbart vil få meget væsentlig betydning for den fremtidige ordning for husdyrproduktion. Regeringen finder det endvidere vigtigt at sikre, at der ikke skabes meget vidtrækkende muligheder for at fravige direktivets anvendelsesområde gennem undtagelsesbestemmelsen om bl.a. husdyrproduktion. Regeringen ønsker en effektiv og hurtig implementering med en passende overgangsperiode, hvori der er sikret lige konkurrencevilkår.

Regeringen er slutteligt ved at undersøge, om inkluderingen af minedrift kan være relevant for den danske råstofindustri. Der udestår dog fortsat en grundig analyse og vurdering af forslaget økonomiske, administrative, juridiske og miljømæssige konsekvenser.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt grund- og nærhedsnotat til Folketingets Europaudvalg den 14. juni 2022.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketinget Miljø- og Fødevareudvalg den 14. juni 2022.

2. Kommissionens forslag til forordning om fastlæggelse af en ramme for krav til miljøvenligt design for bæredygtige produkter og om ophævelse af direktiv 2009/125/EF KOM(2022) 142

Revideret version af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 15. september 2022

Resume

Europa-Kommissionen har den 30. marts 2022 fremsat forslag til forordning om fastlæggelse af en ramme for krav til miljøvenligt design for bæredygtige produkter og om ophævelse af direktiv 2009/125/EF. Kommissionen præsenterer ecodesignforordningen som hjørnestenen i en pakke af indbyrdes forbundne initiativer vedrørende bæredygtige produkter. Initiativerne skal sikre, at bæredygtige produkter på det indre marked bliver normen, og at EU bliver en klimaneutral, ressourceeffektiv og cirkulær økonomi.

Med forslaget bygges der videre på erfaringer fra det gældende ecodesigndirektiv, som bl.a. har udgjort et væsentligt bidrag til at reducere energiforbruget fra energirelaterede produkter. Med forslaget foreslås en udvidet ramme, der skal forbedre produkters miljømæssige bæredygtighed og sikre fri bevægelighed på det indre marked ved at fastsætte krav til miljøvenligt design til næsten alle produkter, som markedsføres i EU. Ved udvidelsen sættes større fokus på produkters miljø- og klimaafttryk samt cirkulær økonomi.

Der foreslås bl.a. tilføjet bestemmelser om digitalt produktpas, som skal bidrage til digitalisering af produkt- og produktionsdata på tværs af værdikæder. Dertil foreslås tilføjet bestemmelser om mærkning, obligatoriske kriterier for grønne offentlige indkøb og incitamenter for bæredygtige indkøb. Desuden foreslås mulighed for at indføre forbud mod destruktion af usolgte forbrugerprodukter. Forslaget forventes ikke at finde

anvendelse, hvor krav til miljømæssig bæredygtighed allerede er fastsat på et niveau, som Kommissionen vurderer er tilfredsstillende.

Forslaget vurderes i sig selv ikke at have væsentlige statsfinansielle eller samfundsøkonomiske konsekvenser, men visse bestemmelser af forslaget vurderes at øge de erhvervsøkonomiske konsekvenser for erhvervslivet væsentligt, samtidigt med at forslaget forventes at give danske virksomheder en fordel på det europæiske indre marked. Tilsvarende vil forslaget i sig selv ikke have konsekvenser for beskyttelsesniveauet i Danmark.

Regeringen hilser forslaget velkommen. Regeringen støtter en sammenhængende produktpolitik, der styrker det indre marked, fremmer bæredygtigheden af produkter og bidrager til danske og europæiske målsætninger om energi, klima og miljø. Regeringen vil fastlægge en konkret holdning til forslaget efter nærmere undersøgelse af forslagets bestemmelser.

Forslaget forventes at være sat på dagsordenen for miljørådsmøde den 24. oktober 2022 til en politisk drøftelse.

1. Baggrund

Europa-Kommissionen ("Kommissionen") har den 30. marts 2022 fremsat forslag til forordning om miljøvenligt design af bæredygtige produkter ("ecodesignforordningen"), KOKM(2022) 142. Med forordningen ophæves det eksisterende ecodesigndirektiv.

Forordningen skal bidrage til at realisere de ambitioner, der er fastlagt i en række initiativer relateret til den Europæiske Grønne Pagt, inklusiv Handlingsplanen for Cirkulær Økonomi, den Europæiske Industristrategi, Fit for 55 og det 8. Miljøhandlingsprogram.

Forslaget udgør ifølge Kommissionen hjørnестenen i en pakke af initiativer, som omfatter en EU-strategi for bæredygtige og cirkulære tekstiler, revision af byggevareforordningen og forslag til regulering, der skal styrke forbrugerne i den grønne omstilling. Initiativerne skal bidrage til en mere ressourceeffektiv, klimaneutral og cirkulær økonomi med mindre afhængighed af energi og ressourcer.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 114 om EU's indre marked og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Forslaget er oversendt til Rådet i dansk sprogversion den 27. april 2022.

Forslaget forventes sat på dagsordenen for miljørådsmødet den 24. oktober 2022 til politisk drøftelse.

2. Formål og indhold

Hovedformålet med forslaget til ecodesignforordning er at øge produkters bæredygtighed og forbedre det indre markeds funktion. Forordningen vil derved bidrage til opnåelse af EU's klima-, miljø- og energimål. Forordningen har til hensigt at sikre, at produkter bidrager til en ressourceeffektiv, klimaneutral, forureningsfri cirkulær økonomi samt at mindske EU's energi- og ressourceafhængighed.

Forslaget til ecodesignforordning bygger på erfaringer fra det gældende ecodesigndirektiv, som fastsætter rammerne for EU-krav til miljøvenligt design af energirelaterede produkter med det formål at øge energieffektiviteten og miljøbeskyttelsesniveauet. Ecodesigndirektivet er ifølge Kommissionen et effektivt værktøj til regulering af energirelaterede produkter og har leveret markante bidrag til EU's energi- og klimamål. Kommissionen fremhæver i forslaget et endnu uudnyttet potentiale for at sikre produkters cirkularitet samt et fortsat stort potentiale for energieffektivisering af energirelaterede produkter.

Med forslaget reguleres, med få undtagelser, alle produkters adgang til og frie bevægelighed på det indre marked, og dermed forebygges et fragmenteret indre marked på grund af forskelligartede nationale tiltag til at forbedre produkternes bæredygtighed.

Nedenfor er de væsentligste elementer i forslaget gengivet.

Udvidelse af anvendelsesområde og fastsættelse af ecodesignkrav

Med forslaget lægger Kommissionen op til at udvide ecodesignreglernes anvendelsesområde til at omfatte alle produkter, som markedsføres i EU, med undtagelse af fødevarer, foder, lægemidler, veterinærlægemidler, levende planter, dyr, mikroorganismer, produkter af menneskelig oprindelse og produkter fra planter og dyr til deres fremtidige reproduktion. Hermed fastlægges en ramme for fastsættelse af design- og informationskrav til produkter med henblik på at forbedre deres cirkularitet, energi-deevne og andre bæredygtighedsaspekter. Herunder vil det også være muligt at stille krav til indholdet af kemikalier, der hindrer genbrug og genanvendelse. Forordningen vil ikke finde anvendelse, hvor krav til miljømæssig bæredygtighed allerede er fastsat på et tilfredsstillende niveau i anden lovgivning.

Det foreslås at bemyndige Kommissionen til at fastsætte ecodesignkrav ved delegerede retsakter, hvor Kommissionen skal tage hensyn til synspunkter fra et ecodesignforum, bestående af bl.a. repræsentanter fra medlemsstater og industri. Kommissionens forslag har karakter af en rammelovgivning, og der vil derfor først opnås virkning for konkrete produktkategorier, når der vedtages retsakter for disse.

Det digitale produktpas og forbrugerrettet information

Ved at indføre et digitalt produktpas med obligatoriske informationer tilknyttet et givet produkt, ønsker Kommissionen at fremme tilgængeligheden af informationer om produkter, herunder information om deres bæredygtighed. Kommissionen vurderer, at forbedret datadeling af produktinformationer i værdikæder kan reducere produkters negative miljøpåvirkning samt bidrage til udviklingen af den cirkulære økonomi. Ifølge forslaget vil det blive fastsat igennem delegerede retsakter, hvilke obligatoriske informationer, tekniske specifikationer, og hvilke aktører, der løbende skal have adgang til at opdatere informationerne i det digitale produktpas. Kommissionen foreslår, at aktører langs værdikæden, der via de delegerede retsakter har fået adgangsrettigheder, skal have gratis adgang til informationerne. Aktører som virksomheder, myndigheder og forbrugere skal således efter forslaget have adgang til informationerne (produktdata).

I Kommissionens forslag opstilles horisontale krav til det tekniske design, funktion og anvendelighed af det digitale produktpas. Forslaget fastsætter, at et digitalt produktpas skal være forbundet via en databærer til et unikt produkt-ID, og at de tilgængelige informationer skal være baseret på åbne standarder, der er udviklet i interoperabelt format samt være maskinlæsbare, strukturerede og søgbare. Derudover skal produktpassenes interoperabilitet etableres, således at dataoverførsel fra et produktpas til et andet er muligt. Dette skal bl.a. muliggøre sporbarhed af farlige stoffer langs produkters fulde livscyklus. Kommissionen foreslår desuden, at produktpasset skal indeholde oplysninger om operatør-ID og facilitets-ID for at sikre operatøransvaret for bl.a. deling af forbrugerrettet information om produktet vedr. samling, installation, anvendelse, opbevaring, reparation og bortskaffelse.

Forordningen indeholder et forslag om oprettelse og vedligehold af et register for en række informationer i de digitale produktpas, som Kommissionen vil have ansvaret for. Registeret skal indeholde informationer om f.eks. en liste over databærere og unikke produktidentifikatorer. Gennem delegerede retsakter vil Kommissionen vurdere hvilke supplerende informationer, der skal være tilgængelige i registeret. Kommissionen vurderer, at den supplerende information i registeret skal kunne anvendes til, at markedsovervågningsmyndigheder kan verificere autenticiteten af produktpassene, effektivisere markedsovervågningsprocedurer samt automatisere informationsudvekslinger mellem nationale toldvæsen, ved at forbinde registeret til EU-kvikskranken til udveksling af certifikater på toldområdet (EU CSW-CERTEX).

Fremme af bæredygtigt forbrug

Kommissionen kan i forbindelse med vurdering af produkter opstille niveauer (klasser) for, hvordan de enkelte produkter præsterer i forhold til udvalgte parametre. Der kan efter forslaget i de delegerede retsakter fastsættes krav om, at medlemslande skal bruge de to bedste klasser eller EU's miljømærke, når de vil fremme brug af bæredygtige produkter. Hvis der i delegerede retsakter ikke fastlægges præstationsniveauer, kan Kommissionen i retsakterne specificere, hvilke parametre ved produkterne, som medlemslande skal søge at fremme.

Kommissionen vil styrke efterspørgslen efter mere bæredygtige produkter ved at fastsætte bindende kriterier og mål for grønne offentlige indkøb for ordregivende myndigheder og enheder. Ifølge forslaget skal Kommissionen i delegerede retsakter kunne vedtage tekniske specifikationer, udvælgelseskriterier, tildelingskriterier, kontraktudvalgs klausuler eller mål til offentlige indkøb. Kravene skal gælde for både det offentlige egne indkøb og anlægsarbejder samt de kontrakter, som det offentlige indgår med andre. I vurderingen af, om der skal fastlægges bindende krav, vil der for de enkelte produktgrupper skulle tages højde for værdien og volumen af indkøbene, behovet for at styrke efterspørgslen, samt hvorvidt omkostningerne forbundet hermed er proportionale.

Destruktion af usolgte forbrugerprodukter

Kommissionen foreslår initiativer, som skal forebygge destruktion af usolgte forbrugerprodukter, herunder produkter, der returneres i henhold til forbrugerfortrydelsesretten. Det foreslås, at større virksomheder skal offentliggøre oplysninger om antal usolgte, kasserede forbrugerprodukter og grunden hertil. Det skal endvidere oplyses, hvordan produkterne er håndteret i henhold til affaldshierarkiet. Kommissionen kan i delegerede retsakter helt forbyde destruktion af visse produkter efter høring af interessenter. Kommissionen skal i så fald beskrive undtagelsesmulighederne begrundet i sundheds- og sikkerhedshensyn, skader på produkterne forårsaget af forbrugeren, produktets tilstand samt afvisning af donation, forberedelse med henblik på genbrug og genfremstilling. Kommissionen kan i gennemførselsretsakter foreslå konkrete rammer for præsentation af oplysningskravene.

Små og mellemstore virksomheder (SMV) foreslås undtaget reguleringen om destruktion af usolgte produkter. Dog kan mellemstore virksomheder blive inkluderet, hvis de står for en væsentlig del af destruktionen af produkter inden for en produktgruppe. Små virksomheder vil kun blive inkluderet, hvis de bliver brugt til at omgå et forbud mod destruktion af usolgte forbrugerprodukter gennem delegerede retsakter.

Markedsovervågning

Af forslaget fremgår, at medlemsstaterne skal udarbejde og indsende toårige planer for fremtidig markedsovervågning. Hensigten er at sikre passende kontrol med overholdelsen af forordningen og ecodesignkrav til produkter fastsat i delegerede retsakter. Planerne skal således orientere sig mod fremtidig markedsovervågning og skal indeholde en oversigt over tiltag til at reducere manglende overensstemmelse, prioritering af indsatser samt omfanget af planlagte kontroller i den givne periode.

Kommissionen tillægges i den forbindelse kompetence til at udstede gennemførselsretsakter dels med krav til minimumskontrol udført af medlemsstaternes markedsovervågningsmyndigheder samt med anvisning af specifikke produkttyper, som skal prioriteres af markedsovervågningsmyndighederne. Markedsovervågningsmyndighederne forpligtes desuden til at rapportere typen og graden af alle straffe, der er pålagt som følge af uoverensstemmelse efter forordningen.

Det foreslås samtidigt, at markedsovervågningsmyndighederne skal have mulighed for at udfakturere udgifter til test og dokumentkontrol ved kontrollerede produkters uoverensstemmelse. Derudover lægges der op til, at markedsovervågningsmyndighederne skal kunne påbyde erhvervsdrivende at tilbagekalde produkter fra forbrugerne. Efter gældende regler kan produkter alene tilbagetrækkes fra markedet og ikke fra forbrugerne.

Dertil er der med forslaget sket en strømning af forordningen med Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 768/2008/EF af 9. juli 2008 om fælles rammer for markedsføring af produkter. Kontrollen med overholdelsen af ecodesignforordningen omfattes af markedsovervågningsforordningen.

Harmoniserede standarder

Med forslaget bemyndiges Kommissionen til at kunne vedtage såkaldte "fælles specifikationer" som alternativ til harmoniserede standarder. Der er tale om en nødløsning i tilfælde, hvor udviklingen af harmoniserede standarder er blokeret, eller der er opstået unødigt forsinkelse. De fælles specifikationer skal ligesom harmoniserede standarder give fabrikanten formodning om overensstemmelse med lovkravene om miljøvenligt design.

Forhold til øvrig produktregulering

Det foreslås, at Kommissionen i medfør af ecodesignforordningen som udgangspunkt alene fastsætter krav til ikke-regulerede produktgrupper eller supplerer eksisterende produktspecifik EU-regulering, hvor denne ikke i tilstrækkelig grad sikrer miljømæssig bæredygtighed. For produkter, hvor der i EU-reguleringen ikke er fastsat bindende krav, som sikrer miljømæssigt bæredygtighed, vil ecodesignforordningen være den retlige ramme for at fastsætte sådanne krav. Eksempler herpå er produktgrupper som tekstiler og fodtøj.

For andre produkter, som er omfattet af forordningen, og som er reguleret efter en anden produktspecifik regulering, vil udgangspunktet være, at forordningen alene finder anvendelse, når disse produkters miljømæssige bæredygtighed ikke håndteres tilstrækkeligt af andre instrumenter. For så vidt angår byggevarer foreslår Kommissionen, at krav om deklarering om miljømæssig bæredygtighed bliver stillet i medfør af byggevarerforordningen. For så vidt angår energirelaterede byggevarer vil bæredygtighedsaspekter imidlertid primært blive håndteret i ecodesignforordningen, da flere af disse byggevarer allerede er reguleret i det eksisterende ecodesigndirektiv. Den reviderede byggevarerforordning kan dog finde komplementær anvendelse, hvor det er nødvendigt, navnlig i forhold til sikkerhedsaspekter.

Det følger videre af forslaget, at der efter ecodesignforordningen vil kunne træffes foranstaltninger for at begrænse tilstedeværelsen af kemikalier i produkter, når det vurderes at være nødvendigt for at forbedre produkternes bæredygtighedsmæssige egenskaber set i et livscyklusperspektiv. Regulering af kemikalier af hensyn til sundhed, miljø og fødevarer sikkerhed vil fortsat ske i medfør af gældende direktiver og forordninger. Dermed vil ecodesignforordningen kunne supplere eksisterende lovgivning om kemikalier.

Kommissionen foreslår yderligere, at der i delegerede retsakter stilles krav om information vedrørende stoffer, der har negativ effekt på bæredygtigheden af produkter, herunder krav om, at information om stoffernes tilstedeværelse i produkter skal videreføres gennem værdikæden. Efter forslaget vil der i de delegerede retsakter dog ikke stilles krav om videregivelse af information om negative miljø- og sundhedseffekter. Dette vil fortsat være reguleret efter gældende lovgivning.

Derudover foreslås indførelse af forpligtelser for online markedspladser og online søgemaskiner, især til at samarbejde med markedsovervågningsmyndigheder, til at efterkomme myndigheders påbud om at fjerne ulovligt indhold og til at designe onlinemarkedspladsen på en sådan måde, at det muliggør oplysning om en række forhold.

3. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF art. 294) medlovgiver. Der foreligger for nuværende ingen udtalelser fra Europa-Parlamentet.

4. Nærhedsprincippet

Kommissionen vurderer, at forslaget overholder nærhedsprincippet. Kommissionen bemærker, at det er vigtigt at fastsætte et harmoniseret regelsæt for at opnå et velfungerende indre marked for bæredygtige produkter

på tværs af alle medlemsstater med lige vilkår for virksomheder, der opererer på det indre marked. Kommissionen bemærker hertil, at tiltag med udspring fra de enkelte medlemsstater vil føre til en høj risiko for fragmentering af markedet, forskellige niveauer af bevidsthed og information om produkters miljøpåvirkning på tværs af EU og ekstra omkostninger for virksomheder.

Kommissionen bemærker yderligere, at der kun på EU-niveau vil kunne opstilles harmoniserede produkt- og informationskrav om bæredygtighedsaspekter gældende i hele EU, hvor der sikres fri bevægelighed for varer, lige vilkår for virksomheder, som opererer på det indre marked, og relevant og pålidelig information om bæredygtighed og cirkulære egenskaber, uanset i hvilken medlemsstat, produkter købes. Herudover bemærker Kommissionen, at en fælles tilgang på EU-niveau vil skabe et større og mere effektivt marked og dermed et styrket incitament for industrien til fortsat udvikling med fokus på bæredygtighed, hvor markedets størrelse også gør det muligt at fremme produkters bæredygtighed og påvirke produktdesign og værdikædeledelse på verdensplan.

Regeringen har på det foreliggende grundlag gennemgået forslaget og er enig i Kommissionens vurdering af, at ændringerne er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

5. Gældende dansk ret

Da forslaget ændrer det EU-retlige grundlag for ecodesignkrav til produkter fra direktiv til forordning, vil forslagets vedtagelse medføre behov for konsekvensændring af danske regler, herunder bl.a.:

- Lov om miljøvenligt design af energirelaterede produkter, jf. lovbekendtgørelse nr. 2166 af 29. november 2021 (ecodesignloven)
- Bekendtgørelse nr. 1321 af 9. juni 2021 om miljøvenligt design af energirelaterede produkter (ecodesign-bekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse nr. 1399 af 12. december 2019 om bygningsreglement 2018 (BR18) med senere ændringer

6. Konsekvenser

Med forslaget foreslås det eksisterende ecodesigndirektiv erstattet med en ny rammeforordning med et udvidet anvendelsesområde og en række nye bestemmelser. Den nye forordning vil fastlægge de overordnede rammer og formål, mens en væsentlig del af de konkrete krav, herunder produktkrav, vil fastsættes ved Kommissionens vedtagelse af delegerede retsakter eller gennemførelsesretsakter hjemlet i forordningen. Derved vil forslagets direkte konsekvenser være forholdsvist begrænsede. Der vil ved Kommissionens fremsættelse af forslag til delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter foretages konsekvensvurderinger af disse. Visse bestemmelser i forslaget vil dog have virkning fra forordningens ikrafttrædelse, bl.a. bestemmelser om usolgte forbrugerprodukter og markedsovervågning.

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vurderes at medføre behov for at ændre i love og bekendtgørelser, jf. ovenfor under punkt 6. Da forslaget ændrer reguleringens retsaksform fra direktiv til forordning, vil forslagets vedtagelse medføre, at national implementering skal justeres, da forordningens bestemmelser vil finde direkte anvendelse.

Regeringen er ved at analysere forslaget nærmere, herunder de potentielle lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

Økonomiske konsekvenser

Forordningen vurderes ikke i sig selv at føre til væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser. Forordningen medfører evt. væsentlige statsfinansielle udgifter, hvilket analyseres nærmere.

Vedtagelse af produktspecifikke delegerede retsakter og gennemførselsretsakter vurderes at kunne føre til væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser afhængigt af retsakternes indhold og antal. Dette vil skulle vurderes for hver enkelt retsakt.

Dertil vurderes forslaget at kunne føre til væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser i forbindelse informationskrav om destruktion af ikke-solgte forbrugerprodukter, herunder særligt i forbindelse med indhentning og tilgængeliggørelse af data. Dertil vurderes der at være væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser for de berørte virksomheder i forbindelse med vedtagelse af delegerede retsakter og gennemførselsretsakter for specifikke produktgrupper, som vil skulle vurderes for hver enkelt retsakt.

Danske producenter vurderes generelt at have et højt fokus på bæredygtigheden af deres produkter samt en høj digitaliseringsparathed ift. digitale produktpas. Hermed vurderes forslaget og dets efterfølgende retsakter umiddelbart også at have positive erhvervsøkonomiske effekter, da de bindende minimumskrav ventes at øge efterspørgslen efter danske bæredygtige produkter på det europæiske marked.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslaget til ecodesignforordning vurderes at sikre mere lige konkurrencevilkår for virksomheder på det indre marked, fremme cirkulære forretningsmodeller samt øge beskæftigelsen i reparationssektoren. Bestemmelser i forslaget, samt i de efterfølgende delegerede retsakter, vurderes ligeledes at mindske den danske og europæiske energi- og ressourceafhængighed, højne værdien af genbrugsmaterialer og forebygge destruktion af brugbare forbrugerprodukter.

Retsakter, som udstedes i medfør af forslaget, forventes at udgøre et positivt bidrag til den bæredygtige udvikling i Danmark, inkl. energieffektivt forbrug og produktion. Forbrugere vurderes derudover at skulle spille en mere aktiv rolle i den grønne omstilling. Det skal f.eks. ske ved at lette bæredygtige valg for forbrugere, bl.a. ved at fjerne de mindst bæredygtige produkter fra markedet. Retsakter med hjemmel i ecodesignforordningen vurderes at bidrage omkostningseffektivt til energi- og klimamålsætninger samt højne forsyningssikkerheden ved fortsat fastlæggelse af energi-, klima- og miljøkrav til produkter.

7. Høring

Forslaget har været i høring med frist den 13. april 2022 i specialudvalgene for Klima-, Energi- og Forsyningspolitik, Miljø og Erhvervs politik. Der er indkommet høringssvar fra Dansk Erhverv (DE), Dansk Industri (DI), Dansk Naturfredningsforening, Rådet for Grøn Omstilling og Plastic Change, Dansk Standard (DS), Danmarks Tekniske Universitet (DTU), Forbrugerrådet Tænk, IDA, Landbrug og Fødevarer (L&F) samt Velux.

Dansk Erhverv byder Kommissionens forslag velkomment og deler Kommissionens vision for cirkulær økonomi. DE fremhæver vigtigheden af udvikling af harmoniserede løsninger til det indre marked og erhvervslivets inddrages i udviklingen af produktspecifikke krav. Hertil bemærker DE, at konkrete produktkrav i de kommende retsakter bør prioriteres for produkter med påviseligt højt ressourcetræk og/eller miljøpåvirkning, hvor det giver mening privat- og samfundsøkonomisk. Desuden understreger DE, at det er afgørende, at der lukkes for smuthuller i reguleringen, der tillader salg af produkter på tredjelandes online salgsplatforme, der ikke er i overensstemmelse med lovgivningen i EU.

Dertil støtter DE den øgede digitalisering af data ved produktpasset, men fremhæver at nogen information fortsat bør være til stede fysisk på produktet, bl.a. særligt sikkerhedsmærkning. Sekundær information kan gøres tilgængelig i det digitale produktpas, hvortil indberetningspligten bør placeres så tidligt i værdikæden som muligt.

DE deler Kommissionens opfattelse af, at produkter skal levetidsforlænges for at imødekomme ressourceknaphed og omstilling til en cirkulær økonomi. Hertil mener DE, at Ecodesigndirektivet er det rigtige sted at regulere produkters holdbarhed og mulighed for reparation og genbrug. DE mener dog, at krav til markedsføring

af produkter, der holder længere, skal stilles på producentniveau. Desuden fremhæves offentlige indkøb som en stærk drivkraft i den grønne omstilling og at grønne krav bør indgå som en konkurrenceparameter i alle offentlige udbud, bl.a. skal 50 pct. af udbud ske ved totalomkostninger og totalkrav for at signalere, at produktion af bæredygtige produkter er værd at investere i.

DE understreger, at SMV'er ikke destruerer produkter, der ellers kunne være afsat og at de derfor som hovedregel bør undtages krav om indberetning af destruktion af usolgte forbrugerprodukter.

Dansk Industri støtter op om Kommissionens forslag til ecodesignforordning, herunder at der er fokus på at styrke det indre marked. DI fremhæver, at lige konkurrencevilkår og et styrket indre marked er en styrke i det eksisterende ecodesigndirektiv, og anser det som positivt, at dette fastholdes i forslaget til ecodesignforordning.

Dertil påpeger DI, at markedsovervågning og standardisering er vigtige elementer og byder velkomment, at Kommissionen ønsker at styrke bl.a. tilsynet af produkter. Dog støtter DI ikke op om forslagens brug af tredjepartsverificeringer. Ligeledes ser DI bekymrende til, at forslaget indeholder beføjelser til Kommissionen til udvikling af tekniske specifikationer uden for det etablerede standardiseringssystem og efterspørger, at dette trækkes tilbage, eller at brugen af denne bestemmelse i videst mulige omfang begrænses og strømlines med øvrig lovgivning.

DI støtter forordningens tilgang om proportionalitet og fastsættelse af produktkrav på et videnskabeligt grundlag og fremhæver, at produktkrav alene bør indføres, hvis deres bidrag til at gøre produkter mere cirkulære står på mål med kravenes omkostninger. Hertil mener DI, at industrien bør være tæt involveret i det lovudviklende arbejde med viden om de konkrete produkter og hvad der praktisk kan lade sig gøre. DI er dog skeptisk over for inklusionen af kemikalier i ecodesignforordningen, og opfordrer regeringen til at undersøge, hvilke kemiske stoffer som reelt er til hinder for genanvendelse og derved bør reguleres i ecodesignforordningen. Ligeledes ser DI det som positivt, at grønne offentlige indkøb er inkluderet i Kommissionens forslag til forordning.

DI fremhæver det digitale produktpas som et element med et potentiale som redskab til adgang til data på tværs af værdikæden og til at understøtte udviklingen af nye forretningsmodeller. Der er dog bekymring for de administrative byrder ved det digitale produktpas, særligt ift. data som i forvejen indberettet andetsteds. Hertil efterspørger DI, at Kommissionen prioriterer brugervenligheden og at den starter ud med få produktgrupper og et begrænset antal informationskrav. Dertil fremhæver DI et spørgsmål om sikkerhed ift., hvem der har adgang til hvilke data, og anbefaler en adgang til data på en "need-to-know"-tankegang.

Dansk Naturfredningsforening, Rådet for Grøn Omstilling og Plastic Change byder Kommissionens forslag velkomment, og ser særligt positivt på udvidelsen af anvendelsesområdet og det digitale produktpas. Ligeledes støttes der op om at udvide markedsovervågningen og ses positivt til, at der pålægges obligatoriske krav til offentlige indkøb.

Det kritiseres dog, at der med ecodesignforordningen ikke præsenteres klare tidsfrister for implementeringen eller midler til at imødekomme den lave hastighed for beslutningsprocesserne på området. Dette gælder bl.a. også forbud mod destruktion af usolgte varer, som fastsættes på produktniveau i det efterfølgende retsakter, frem for et direkte forbud i forordningsforslaget.

Der fremhæves et potentielt smuthul i lovgivning ifm. krav til onlinesalg og tredjepartslogistikvirksomheder, som har begrænset ansvar ift. fysiske butikker og importører. Dertil finder Dansk Naturfredningsforening, Rådet for Grøn Omstilling og Plastic Change finder det kritisabelt, at selvregulerende tiltag fortsat er inkluderet i forslaget, da de eksisterende tiltag ikke har formået at levere resultater til sammenligning med regulerede produktgrupper.

Dansk Standard hilser forslaget til ecodesignforordning velkomment og finder det positivt, at Kommissionen fortsat vil arbejde med CE-mærkning baseret på harmoniserede standarder. DS finder det hensigtsmæssigt, hvis der tilføjes i forordningsteksten, at harmoniserede standarder skal udarbejdes efter proceduren i Standardiseringsforordningen, også når det gælder godkendelse af standarder med henblik på godkendelse til offentliggørelse i EU's Lovtidende, således at spillereglerne er de samme på tværs af lovgivninger.

Ligeledes understreger DS, at bestemmelsen om Kommissionens bemyndigelse til at udvikle tekniske specifikationer bør begrænses til at være undtagelsesvis, og fremhæver at den forslåede praksis er i modstrid med Ny Metode. DS foreslår, at denne tilgang kun må bruges i særlige tilfælde, hvor Kommissionen f.eks. forgæves har fremsat en standardiseringsanmodning. Hertil fremhæver DS regeringens tilsvarende holdning i Grund- og Nærhedsnotat til Standardiseringsstrategien.

DS anbefaler desuden, at offentlige myndigheders bestilte type 1-miljømærker kan antages som efterlevelse af produktkrav på lige fod med EU-miljømærket.

DTU fremhæver en misvisende brug af ordet "bæredygtighed" i forordningsudkastet, med henvisning til den vestlige verdens belastning af klodens bæreevne langt over det sikre råderum, bl.a. med reference til danskerne årlige CO₂-udledning på 17 tons CO₂e, hvor bæreevnen vurderes af IPCC til 2-4 tons pr. verdensborger.

På den baggrund foreslår DTU at forslagets titel ændres med henblik på at fremme en bæredygtig udvikling og strømline forslaget til at fremhæve, at produkter ikke i sig selv er bæredygtige, når der stilles produktkrav til dem, men at de kan blive mere bæredygtige.

Forbrugerrådet Tænk ser forslaget som et vigtigt skridt i den grønne omstilling af produktion og forbrug, som kan understøtte forbrugernes rolle samt nedsætte ressource- og klimabelastningen ved at fremme holdbare produkter. Forbrugerrådet Tænk fremhæver, at det er en forudsætning for, at forbrugere kan bidrage til den grønne omstilling, at de mest bæredygtige valg bliver de letteste for forbrugeren, og roser forslaget for netop at handle om dette.

Forbrugerrådet Tænk opfordrer til som minimum at bibeholde forslagets ambitionsniveau og ser gerne yderligere stramninger. Hertil fremhæves, at regler så vidt muligt skal være af bindende karakter frem for frivillige aftaler, at der stilles krav til produktdesignet og ikke blot informationskrav, at informationskravene udmøntes i obligatoriske mærkningskrav for hele EU og at forordningen stiller mere præcise krav vedrørende begrænsningen af problematisk kemi.

I forhold til mærkning af produkter fremhæver Forbrugerrådet Tænk særligt afvejning mellem, at information skal være tilgængelig for forbrugere i en købsituation, men at denne information ikke skal forvirre forbrugeren eller udvande de eksisterende mærkningsordninger. Her henvises til brugen af det digitale produktpas som en mulig løsning for visning af forbrugerrettet mærkning i visse tilfælde.

Forbrugerrådet Tænk bemærker desuden, at forslagets meget ambitiøse karakter betyder, at det kun for alvor kan få effekt, hvis der afsættes betydelige ressourcer og effektiv styring med omfattende inddragelse af interesser ved udarbejdelse af de enkelte produktspecifikke retsakter.

IDA hilser forslaget til ecodesignforordning velkomment med støtte til det udvidede anvendelsesområde, inklusionen af flere aspekter, herunder muligheden for lang levetid og senere genanvendelse samt overgangen fra direktiv til forordning.

IDA fremhæver vigtigheden af en hurtig udvikling af krav inden for forskellige produktområder, da det ellers forsinker den klima- og miljømæssige virkning, og efterspørger, at der fra dansk side lægges afgørende vægt

på hastigheden af vedtagelse af produktkrav, med henvisning til den langsommelige proces for Product Environmental Footprint (PEF). Ligeledes påpeger IDA, at inddragelse af offentlighed og en bred aktørinvolvering er centralt, samt at arbejdet i forbindelse med ecodesignforordningen sker parallelt med det videre arbejde med EU's miljømærke.

Landbrug og Fødevarer støtter generelt, at der anvendes ensartede metoder i EU til beregning af produkters miljømæssige aftryk, som PEF, da det er med til at sikre reelle muligheder for at sammenligne produkter og bidrager til mere lige konkurrence i EU.

Velux hilser forslaget til ecodesignforordning velkommen og bakker op om udvidelsen til et fokus på ressourceeffektivitet i et livscyklusperspektiv og fremhæver, at det at gøre bæredygtige produkter til normen og at styrke det indre marked er afgørende for at nå EU's målsætninger for klimaneutralitet og cirkulær økonomi.

Velux støtter op om indsatsen for at sikre fair og lige vilkår for produkter på det indre marked og en styrkelse af markedsovervågningen af produkter på tværs af det indre marked. Samtidig fremhæver Velux, at omkostningerne som følge af produktkrav skal være proportionale med de reducerede miljø- og klimapåvirkninger, samt at krav ikke må kompromittere produkters funktionalitet og sikkerhed.

Ligeledes gør Velux opmærksom på snitfladerne til byggevarerforordningen og opfordrer til, at krav til byggevarer fortsat stilles via den reviderede Byggevarerforordningen, da der er særlige hensyn i forhold til byggevarers miljømæssige og strukturelle performance, inkl. sundhed og sikkerhed. Velux understreger vigtigheden af, at metoder til vurdering og verifikation af overensstemmelse er baseret på europæiske standarder og regulering.

Forordningen er forud for rådsmødet blevet forelagt Miljøspecialudvalget med henblik på mundtlige kommentarer den 4. september 2022:

Dansk Standard efterlyste en standardiseret formulering i forordningstekster vedrørende tilgangen til standardiseringsprocesserne og eventuelle undtagelser. Man var generelt positive over for forslaget, men særligt bekymrede for artikel 26 med hensyn til den fortsatte mulighed for at gøre brug af eksisterende Type 1-miljømærker som Svanen. Man mente, at det digitale produktpas først og fremmest skulle ses som et værktøj mellem virksomheder og myndigheder, og at det var mindre egnet til forbruger kommunikation.

Rådet for Grøn Omstilling hæftede sig ved regeringens holdning til offentlig grønne indkøb og bemærkede, at det skulle være muligt også at stille krav om indkøb af genbrugsprodukter uafhængig af bredere kriterier for miljømærker og offentlig grønne indkøb. Rådet så et stort potentiale i produktpasset som værktøj til information af forbrugere.

Dansk Mode og Tekstil gav udtryk for, at man så produktpasset primært som et værktøj for virksomheder og myndigheder, men anerkendte, at der også var et potentiale for forbrugerene. I forhold til digitalisering blev det påpeget, at man skulle huske at tage i betragtning, at digitaliseringen var langt i Danmark men ikke nødvendigvis i resten af verden. Man så gerne, at regeringen blev skarpere i forhold til prioriteringen af genbrug frem for genanvendelse i den cirkulære økonomi og i forhold til snitfladen til kemikalielovgivningen og genanvendelse af den eksisterende masse af tekstiler.

Dansk Industri var i udgangspunktet meget positive over for forslaget til dansk holdning, idet man særligt noterede opbakning til, at man fra dansk side ikke ville omgå standardiseringsprocesserne. I forhold til produktpasset fandt man det vigtigt, at man ikke skulle indberette til flere forskellige steder, samt at data i vidt omfang skulle forblive decentralt hos virksomhederne. Dansk Industri bakkede også op om den fortsatte mulighed for at bruge nationale/regionale Type 1-miljømærker som Svanen.

8. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget blev offentliggjort den 30. marts 2022, som en del af en større pakke om bæredygtige produkter. Forslaget behandles i arbejdsgruppen for det indre marked under konkurrenceevneområdet, hvor der har været afholdt fem arbejdsgruppemøder. Møderne har indeholdt en præsentation af henholdsvis forslaget og dele af konsekvensanalysen med mulighed for at stille Europa-Kommissionen spørgsmål til disse.

Generelt tages forslaget positivt imod blandt alle medlemsstater og Kommissionen roses for et højt ambitionsniveau for en grøn omstilling af det indre marked. Der gives dog blandt nogle medlemsstater udtryk for bekymring ift. overlap til øvrig produktregulering, manglende produktkriterier samt de brede beføjelser tildelt Kommissionen og medlemsstaternes mindskede indflydelse på udviklingen af produktspecifikke krav i forhold til det eksisterende ecodesigndirektiv.

| Forslaget har været drøftet første gang på konkurrenceevnerådsmødet den 29. september 2022.

9. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag til ecodesignforordning velkommen som en del af Kommissionens initiativ for bæredygtige produkter. Initiativet spiller en vigtig rolle i forhold til at bidrage til en klimaneutral, ressourceeffektiv og forureningsfri cirkulær økonomi, hvor økonomisk vækst afkobles fra brug af naturressourcer.

Det gældende ecodesigndirektiv udgør en effektiv ramme til at stille krav til energirelaterede produkter om bl.a. energieffektivitet, og regeringen arbejder for, at ecodesignforordningen skal styrkes med henblik på at levere på energi- og klimamål. Regeringen arbejder for en ambitiøs og omkostningseffektiv klima- og miljøindsats i EU, der bl.a. kan bidrage til at realisere EU's klimamål for 2030 på mindst 55 pct. drivhusgas-reduktion i forhold til 1990 samt drive den grønne omstilling både i Danmark og hele EU mod klimaneutralitet i senest 2050. Det er fortsat vigtigt for regeringen, at ecodesignforordningen bidrager til ecodesigndirektivets nuværende anvendelsesområde for energirelaterede produkter og leverer på energieffektivitet. Ecodesignforordningen må ikke minimere eller forsinke energieffektiviseringsindsatsen for energirelaterede produkter unødvendigt, men skal fortsat levere ind til det fælleseuropæiske energieffektiviseringsmål under energieffektivitetsdirektivet, hvor det leverede halvdelen af 2020-målet for energieffektivitet. Regeringen arbejder for, at det fælleseuropæiske energieffektiviseringsmål hæves til mindst 40 pct., hvorfor ecodesignforordningen skal styrkes til at levere på energieffektivitet.

Regeringen støtter Kommissionens forslag om ecodesignforordningen som juridisk ramme, hvormed der efterfølgende kan fastsættes konkrete produktkrav, der fremmer bæredygtigt forbrug og produktion. Regeringen finder det endvidere vigtigt, at der med ecodesignforordningen skabes en sammenhængende juridisk ramme for bæredygtige produkter, der omfatter både eksisterende og kommende produktregulering i EU. Regeringen arbejder således for, at miljøkravene som udgangspunkt fastsættes i den særskilte regulering af specifikke produktgrupper, men at man i regi af ecodesignforordningen kan komplementere med yderligere miljøkrav.

Regeringen bakker op om den foreslåede udvidelse af anvendelsesområdet til den videst mulige række af produkter, samt at der stilles krav til produkterne ud fra flere parametre om miljømæssig bæredygtighed, således at det kan bidrage yderligere til omstillingen til en cirkulær økonomi. Regeringen undersøger afklaring på anvendelsesområdet i forhold til anden EU-regulering. I forbindelse med udarbejdelsen af de specifikke produktkrav ønsker regeringen, at der gives prioritet til produktgrupper i de værdikæder, der fremhæves i Kommissionens Handlingsplan for Cirkulær Økonomi. Regeringen finder det vigtigt, at ecodesignforordningen sikrer, at designkrav til produkter med militære formål skal tage hensyn til den operative effektivitet og militære sikkerhed i opgaveløsningen. Det gælder for anvendelse af kemikalier, det digitale produktpas samt obligatoriske kriterier for offentlige indkøb.

Regeringen ser en løbende skærpelse af krav i ecodesignforordningen som vigtigt for at leve op EU's klima- og miljømål, herunder i forhold til energibesparelser samt mål om at reducere materialefodaftrykket og det forbrugsbaserede klima- og miljøaftryk for snarest muligt at bringe fodaftrykket inden for de planetære grænser. Regeringen finder det vigtigt, at både eksisterende og kommende rammer for at fastsætte ecodesignkrav til produkter bliver anvendt fuldt ud i den efterfølgende implementering for at sikre den maksimale effekt for miljø og klima.

Regeringen bemærker, at forordningen indeholder et forslag om, at Kommissionen får beføjelse til at vedtage delegerede retsakter for de konkrete produktgrupper, som efter de gældende bestemmelser vedtages som gennemførselsforanstaltninger. Regeringen vil undersøge, hvad dette har af betydning for Danmarks indflydelse på udarbejdelse af retsakterne.

Regeringen er meget positiv over for, at Kommissionen med forslaget strømliner reglerne på ecodesignområdet med forslaget til revision af bygningsdirektivet, så det gøres klart, at der er mulighed for nationalt at fastsætte krav til drivhusgasemissioner eller brændselsform i opvarmningsanlæg, da dette kan understøtte regeringens ønske om at udfase fossile brændsler i den individuelle opvarmning.

Regeringen vil arbejde for, at ecodesignforordningen sigter mod at gøre bæredygtigt forbrug og produktion nemt, mere transparent og pålideligt for forbrugere såvel som producenter.

Regeringen finder det positivt, at Kommissionen til brug for fastsættelsen af produktkrav vil udvikle og forbedre videnskabeligt baserede vurderingsværktøjer, med henblik på at styrke aspekter, der fremmer cirkulær økonomi. Regeringen ønsker en horisontal tilgang til tekniske eller fælles specifikationer inden for standardisering, så Kommissionens beføjelser til at fastsætte standarder uden om de etablerede standardiseringsorganer er ensartede på tværs af lovgivninger. Regeringen finder, at Kommissionens beføjelser til at omgå standardiseringssystemet skal formuleres, så de kun kan anvendes i helt særlige nødstilfælde og ikke bliver en mulighed for at omgå New Legislative Framework-systemet.

Regeringen ønsker, at forslaget skal understøtte et velfungerende indre marked med effektiv og ensartet implementering og håndhævelse af produktkrav og vil arbejde for, at kravene står på mål med gevinsten, samt at virksomheder og myndigheder ikke pålægges uforholdsmæssige store byrder. Regeringen vil arbejde for, at der sikres en stærk og effektiv markedsovervågning af de skærpede produktkrav, der bl.a. tager højde for den stigende handel online for både at beskytte forbrugerne og sikre lige konkurrencevilkår for virksomhederne samt forslag om at sikre myndighedernes mulighed for at kunne kræve ulovligt indhold fjernet.

Regeringen er positiv over for forslaget om indførelsen af et digitalt produktpas og arbejder således for, at der med forslaget indføres en forpligtelse hertil. Produktpasset er et vigtigt værktøj til at accelerere omstillingen til en cirkulær økonomi, og det kan bidrage til at spore produkter og sikre øget tilgængelighed af produktinformation langs værdikæden.

Regeringen finder det vigtigt, at Kommissionen strømliner udviklingen af digitale produktpas på tværs af produkter, og at interoperabilitet understøttes via bl.a. ensartet infrastruktur for datadeling af produktinformationer. Regeringen vil arbejde for, at det digitale produktpas skal udvikles med henblik på at gøre det nemt for virksomheder at dele informationer langs værdikæden og ved at bygge infrastrukturen for datadeling på eksisterende åbne principper. Regeringen ønsker, at Kommissionens forslag til etablering af et centralt register for informationer i de digitale produktpas bliver begrænset for bl.a. at reducere virksomheders administrative byrder. Regeringen vil arbejde for, at der findes den rette balance mellem beskyttelse af virksomheders forretningsfølsomme data og øget adgang til produktdata for aktører langs værdikæden. Regeringen ønsker, at tiltag for at støtte små og mellemstore virksomheder i at leve op til krav foregår på nationalt plan.

Regeringen ser offentlige indkøb som en væsentlig drivkraft for cirkulær økonomi og stiller sig positiv for Kommissionens forslag om at gøre det muligt inden for de enkelte produktgrupper at fastlægge bindende krav til grønne indkøb i den offentlige sektor. Dette vil understøtte regeringens målsætning om, at alle offentlige indkøb skal være miljømærkede i 2030. Regeringen vil arbejde for, at kommende krav om grønne indkøb så vidt muligt tager udgangspunkt i kriterierne for EU-miljømærket, Svanemærket eller andre type 1-miljømærker, hvor kriterier fastlægges på et tilsvarende niveau.

Regeringen finder det vigtigt, at ecodesignforordningen understøtter målene i EU's kemikaliestrategi, herunder målet om at sikre ikke-giftige materialekredsløb. Regeringen ønsker bl.a., at der stilles krav til alle produkter om at minimere indholdet af skadelige kemikalier, at informationer om alle skadelige kemikalier i produkter, i hele deres livscyklus, skal videregives, og at det digitale produktpas som udgangspunkt anvendes hertil. Regeringen finder videre, at de mest skadelige kemikalier i produkter skal omfattes af et generelt forbud.

Regeringen vil arbejde for, at det med Kommissionens forslag gøres muligt inden for de enkelte produktgrupper at forbyde destruktion af usolgte forbrugerprodukter, idet det forebygger spild af naturressourcer og styrker virksomhedernes incitament til kun at producere, hvad de forventer at kunne sælge. Samtidigt finder regeringen det positiv, at større virksomheder skal redegøre for mængden af destruerede forbrugerprodukter.

10. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt for Folketingets Europaudvalg den 23. september 2022 til orientering. Grund- og nærhedsnotatet er oversendt den 25. maj 2022.

3. Rådskonklusioner med forhandlingslinjen i forbindelse med EU og medlemsstaternes deltagelse i FN's biodiversitetskonventions 15. partskonference (COP15) del 2, Cartagena-protokollens 10. partsmøde (COP-MOP10) og Nayogaprotokollens 4. partsmøde (COP-MOP4) KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

Resumé

Det tjekkiske formandskab har fremlagt udkast til rådskonklusioner med den overordnede forhandlingslinje for EU og medlemsstaternes deltagelse i Biodiversitetskonventionens 15. partskonference (COP15) del 2, Cartagena-protokollens 10. partsmøde (COP-MOP10) og Nagoya-protokollens 4. partsmøde (COP-MOP4) i Montreal, Canada, december 2022. For så vidt angår COP15 er fokus på forhandlingerne om en ny global ramme for biodiversitet med naturmål. Rådskonklusionerne fremhæver behovet for øgede ambitioner og handling i forhold til beskyttelse, genopretning og bæredygtig brug af natur og biodiversitet. Rådskonklusionerne har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Rådskonklusionerne har ikke i sig selv konsekvenser for beskyttelsesniveauet. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 24. oktober 2022 med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner.

Baggrund

Formandskabet har fremlagt udkast til rådskonklusioner vedrørende Biodiversitetskonventionens 15. partskonference (COP15) del 2, Nagoya-protokollens 4. partsmøde (COP-MOP4) samt Cartagena-protokollens 10. partsmøde (COP-MOP10).

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 24. oktober 2022 med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner.

Formål og indhold

FN's Biodiversitetskonvention (UNCBD) udgør rammen om det globale biodiversitetssamarbejde, som blev vedtaget på FN's Verdenstopmøde om miljø og udvikling i 1992, sammen med Klimakonventionen (UNFCCC) og Ørkenkonventionen (UNCCD). Den er ratificeret af alle verdens lande med undtagelse af USA. Konventionen har tre overordnede formål: 1) bevarelse af biodiversiteten, 2) bæredygtig udnyttelse af biodiversiteten og 3) fair udbyttedeling i forbindelse med udnyttelsen af biodiversiteten. I 2010 vedtog parterne en strategisk plan indeholdende 20 mål, de såkaldte Aichi-mål, der samlet skal standse tabet af biodiversitet senest i 2020.

Cartagena-protokollen om biosikkerhed, blev vedtaget af Biodiversitetskonventionens parter i 2000 med det formål at sikre beskyttelse i forbindelse med grænseoverskridende overførsel, håndtering og anvendelse af levende genetisk modificerede organismer – først og fremmest eksport af genmodificerede afgrøder fra ét land til et andet.

Nagoya-protokollen, der blev vedtaget af konventionens parter i 2010, handler om at skabe sikkerhed for at der sker en udbyttedeling ved udnyttelsen af genetiske ressourcer, og traditionel viden knyttet hertil.

Rådskonklusionerne har til formål at fastlægge den overordnede forhandlingslinje for EU og medlemsstaternes deltagelse i COP15 del 2, COP-MOP10 og COP-MOP4 i Montreal, Canada, december 2022.

Rådskonklusioner for Biodiversitetskonventionens 15. partsmøde (del 2)

Hovedparten af de globale målsætninger, herunder Aichi-målene blev ikke nået inden 2020. På FN's biodiversitetskonventionens 14. partskonference (COP14) i efteråret 2018 vedtog parterne derfor proces og tidsplan for udvikling af en ny strategisk plan og nye globale biodiversitetsmål (post-2020) frem mod den 15. partskonference (COP15), hvor del 1 heraf blev afholdt virtuelt i Kunming, Kina i efteråret 2020 og del 2 afholdes i Montreal, Canada i december 2022, hvor den nye globale ramme for biodiversitet forventes vedtaget.

Udkastet til rådskonklusionerne understreger problemerne med det fortsatte tab af biodiversitet med henvisning til rapporter fra FN's naturpanel (IPBES) fra 2019, Det Globale biodiversitetsudsyn (GBO) fra 2020, Det Internationale ressourcepanel (IRP) fra 2019 og FN's klimapanel (IPCC) fra 2019, hvor der er konvergens om de indbyrdes afhængige udfordringer med tab af biodiversitet, økosystem nedbrydning, klimaforandringer, forurening og behovet for transformativ forandring.

Rådskonklusionerne understreger relevansen af FN's 2030 dagsorden for bæredygtig udvikling og bæredygtighedsmålene, FN's 10-års jubilæum for økosystemgenopretning og FN's 10-års jubilæum for havet. Udkastet til rådskonklusioner hilser vedtagelsen af FN's miljøforsamlings resolutioner om at ende plastikforurening, cirkulær økonomis bidrag til bæredygtig forbrug og produktion, bæredygtig håndtering af nitrogen og sund håndtering af kemikalier og affald og naturbaseredes løsnings bidrag til bæredygtig udvikling velkommen.

Det understreges at cirkulær økonomi er nøglen til bæredygtig forbrug og produktionsmønstre, der bidrager til at adressere tab af biodiversitet, klimaforandringer og nedbrud af land og hav, vandpåvirkninger, forurening og påvirkning af menneskelig sundhed. Udkastet til rådskonklusioner bekræfter endvidere vigtigheden af forsigtighedsprincippet, der er inkluderet i Rio-deklarationen om miljø og udvikling.

Rådskonklusioner fremhæver, at EU ønsker en ambitiøs og transformativ aftale, der kan afværge tabet af biodiversitet og som har målbare og tidsbestemte mål. EU mener, at aftalen skal være mere ambitiøs end Aichi-målene og have en stærk og klar implementerings- og overvågningsmekanisme.

Rådskonklusionerne understreger, at følgende elementer bør indgå i aftalen:

- Beskyttelse af 30 pct. land og 30 pct. hav;

- Genopretning af nedbrudte økosystemer, inklusiv et mål om at genoprette tre milliarder hektar land og tre milliarder hektar hav;
- Eliminering af illegal og ikke-bæredygtig høst, handel og brug af vilde arter, samt handling for at forbedre bevarelsen af truede arter;
- Standsning af menneskeskabt udryddelse af arter;
- Udnyttelse af det fulde potentiale i naturbaserede løsninger;
- Reduktion af niveauet og risici fra forurening fra alle kilder, herunder kemikalier, næringsstoffer, pesticider og andre substanser;
- Undgåelse af invasive arter, herunder fjernelse og kontrol af allerede etablerede invasive arter;
- Bæredygtig forvaltning af land under produktion og fremme af biodiversitetsvenlige metoder;
- Håndtering af ændringer i arealanvendelsen på land og i havet der negativt påvirker biodiversitet.

Endvidere understreges vigtigheden i den fulde implementering af den globale ramme for biodiversitet på alle niveauer, herunder af regeringer, samfund og i hele FN-systemet. Samtidig anerkendes det høje antal af lande, som har tilsluttet sig Leaders Pledge for Nature, High Ambition Coalition for Nature and People, the Global Ocean Alliance eller the Blue Leaders.

Rådskonklusionerne understreger vigtigheden af oprindelige folk og lokale samfunds traditionelle viden, innovation og bæredygtig brug, herunder deres fulde og effektive deltagelse med frit, forudgående og informeret samtykke (FPIC). Rådskonklusionerne anerkender oprindelige folks og lokale samfunds rettigheder som anerkendt i FN's erklæring for oprindelige folks rettigheder samt international menneskerettighedslov.

Dertil understreges deltagelse af subnationale regeringer, byer, og andre lokale myndigheder, såvel som, kvinder, unge, erhvervsliv, forskere, borgere og andre stakeholders. Rådskonklusionerne fremhæver vigtigheden af at styrke koblingen mellem beskyttelse af biodiversitet og menneskerettigheder via en rettighedsbaseret tilgang og ligestilling, og kalder på vedtagelse af post-2020 Gender Plan of Action.

Rådskonklusionerne understreger en vilje til at identificere en løsning på spørgsmålet om digital sekvens information (DSI), men også at en løsning skal baseres på juridisk sikkerhed, eksisterende databasepraksisser og bevaring af åben adgang til DSI fra offentlige databaser og være praktisk og implementérbar og generere flere fordele end omkostninger samt bidrage til naturbeskyttelse, bæredygtig udnyttelse og de globale bæredygtighedsmål.

Rådskonklusionerne anerkender behovet for en tilstrækkelig ressourcemobilisering og understreger, at EU og dens medlemslande har efterlevet sine løfter om at fordoble finansieringen af biodiversitet til udviklingslande og lande i transition inden 2015 og minder om Europa-kommissionens løfte om at fordoble EU's eksterne finansiering af biodiversitet og minder om, at EU og dens medlemslande er den største bidrager til den globale miljøfacilitet (Global Environment Facility – GEF).

Rådskonklusionerne understreger behovet for at forbedre effektiviteten af tilgængelige ressourcer og behovet for at mobilisere nye ressourcer fra alle kilder for at implementere en ny global rammeaftale gennem:

- Justering af alle relevante finansielle strømme med GBF'ens mål;
- Identifikation, eliminering og justering af incitamenter, der er skadelige for biodiversitet inklusiv subsidier;
- Et stærkt engagement fra nationale offentlige og private finansielle institutioner inklusiv multilaterale banker til at styrke biodiversitetsaktiviteter;
- Øgning af både national og international finansiering af biodiversitet i overensstemmelse med ambitionerne i GBF'en, inklusive gennem en styrkelse af GEF'en som CBD's finansielle mekanisme;

- Forbedret synergi med klimafinansiering, herunder gennem øget finansiering af naturbaserede løsninger;
- Udvikling og implementering af nationale finansielle planer for biodiversitet eller lignende instrumenter der følger nationale biodiversitetsstrategier og handleplaner (NBSAPs).

Rådskonklusionerne understreger behovet for kapacitetsopbygning, teknologitransfer, videnskabelig og teknisk samarbejde og hilser etableringen af et globalt biodiversitetsvidencenter velkommen.

Rådskonklusionerne opfordrer til en styrket mekanisme for planlægning, rapportering og evaluering sammen med en robust monitoringsramme med indikatorer, herunder:

- Opdaterede eller reviderede nationale biodiversitetsstrategier og handleplaner (NBSAPS), der er på linje med målene i den nye globale ramme for biodiversitet og inden COP16;
- Nationale mål som en del af disse NBSAPs eller separat i overensstemmelse med et aftalt format;
- Nationale rapporter om opnåede fremskridt ift. målene;
- En vurdering af den kollektive ambition baseret på nationale mål og den frivillige engagement fra ikke-statslige aktører;
- En global opgørelse med højniveau politisk deltagelse for at vurdere den kollektive ambition og fremskridt i implementeringen af GBF'en efterfulgt af en svarfase for at øge nationale ambitioner og implementering.

Rådskonklusionerne understreger vigtigheden af, at GBF'en fungerer som overordnet ramme for alle parter handlen i forhold til at stoppe og vende tabet af biodiversitet og sikre en kohærent implementering af biodiversitetsmålene.

Rådskonklusionerne understreger vigtigheden af, at integrere biodiversitetshensyn inden for og på tværs af sektorer, og at EU forpligter sig til at gøre dette i alle relevante sektorer og i alle politikker på både europæisk, nationalt og lokalt niveau.

Rådskonklusioner understreger særligt, at integrationen af biodiversitetshensyn er vigtig inden for landbrug, skovbrug, fiskeri, akvakultur, finansverdenen, turisme, sundhed, produktion, infrastruktur, energi og minedrift. Rådskonklusionerne understreger også vigtigheden af at eliminere ikke-bæredygtig forbrug, handel og produktionsmønstre og støtter et skifte til en cirkulær økonomi, inklusiv en halvering per indbygger af global fødevarespild og ved substantielt at mindske det globale økologiske fodaftryk inden 2030 og ved at bringe det inden for planetens grænser senest inden 2050. Det understreges også, at alle udvindings- og produktionspraksisser, forsyningskæder og brugen af naturlige ressourcer er bæredygtige og at virksomheder og finansielle institutioner vurderer, rapporterer og viser deres risici, påvirkning på og afhængigheder af biodiversitet, såvel som undgår, reducerer og afbøder sådanne risici og negative påvirkninger.

Rådskonklusionerne minder om FN's generalforsamlings resolution 72/73, der bekræfter, at FN's havretskonvention er det eneste juridiske ramme inden for hvilken, alle aktiviteter på oceaner og til havs kan udføres.

Rådskonklusionerne indeholder ligeledes elementer omkring dybhavsminedrift, og det arbejde, der pågår under havretskonventionen og Den Internationale Havbundsmyndighed.

Rådskonklusionerne bekræfter behovet for at minimere den negative påvirkning fra fiskeri og akvakultur på det marine miljø gennem effektiv bevarelse og bæredygtige foranstaltninger og derigennem sikre bæredygtig-

hed af fødevareproduktion fra havet og akvakultur inklusiv ved at ende overfiskeri og destruktive fiskeripraktisser, ved at eliminere skadelige fiskerisubsidier og ved at stoppe illegale, ikke-rapporterede og ikke-reguleret fiskeri.

Rådskonklusioner imødeser fremskridt i etablering, administration og forbedring af styringen af økologiske repræsentative og velforbundne marine områder og kystområder. Rådskonklusionerne hilser velkommen yderligere drøftelser af økologiske og biologiske vigtige områder (EBSA'er) med det formål at afslutte en revideret procedure for at identificere EBSA'er i overensstemmelse med FN's havretskonvention. Rådskonklusionerne opfordrer endvidere til at tage yderligere skridt til at bevare, genoprette og bruge marine økosystemer på en bæredygtig måde og til at reducere menneskelig pres på havene inklusiv fra overfiskeri, forurening, skadelige stoffer og plastik såvel som undervandsstøj og derigennem forbedre havenes modstandsdygtighed over for klimaforandringer inklusiv i følsomme polare regioner, hvor klimaforandringer er forstørrede og truer mennesker og økosystemer og anerkender havenes fundamentale rolle i at afbøde klimaforandringer. Rådskonklusionerne understreger behovet for at nå en ambitiøs juridisk bindende international aftale om beskyttelse og bæredygtig udnyttelse af marin biodiversitet uden for national jurisdiktion (BBNJ) under FN's havretskonvention.

Rådskonklusionerne opfordrer CBD's parter til at øge samarbejdet og til at fortsætte arbejdet med metoder, værktøjer, foranstaltninger og strategier vedrørende invasive arter for at reducere deres påvirkning på biodiversitet.

Rådskonklusionerne understreger, at klimahandling og beskyttelse af biodiversitet bør gå hånd i hånd for at minimere klimaforandringens påvirkning på biodiversitet. Rådskonklusionerne understreger EU's engagement i at styrke samarbejdet med øget brug af naturbaserede løsninger.

Rådskonklusionerne anerkender vigtigheden af biodiversitet i jord ved afbødning og tilpasning til klimaforandringer, herunder for fødevare- og foderproduktion. Rådskonklusionerne opfordrer endvidere til at integrere bevarelsen, genopretningen og den bæredygtige brug af jords biodiversitet i landbrugsplanlægning, land- og jordadministration, udviklingsprogrammer og andre relevante politikker.

Rådskonklusionerne understreger behovet for at promovere og implementere tilgangen 'en sundhed' (One Health) herunder gennem integration af sammenhænge mellem biodiversitet og sundhed på tværs af politikker og sektorer.

Rådskonklusionerne byder udviklingen og etableringen af en bred skanning, monitorering og vurderingsproces af de mest nylige teknologiske udviklinger inden for syntesebiologi velkommen og støtter etableringen af et multidisciplinært ad hoc teknisk ekspertgruppe (AHTEG). Rådskonklusionerne understreger vigtigheden af at anvende forsigtighedsprincippet og risikovurdering af organismer, der indeholder konstruerede genspredning (gene drives).

Rådskonklusioner for Cartagena-protokollens 10. partsmøde

Rådskonklusionerne opfordrer til vedtagelsen af en implementeringsplan for Cartagena-protokollen (2022-2030) forankret i og komplementær til GBF'en og noterer med bekymring det begrænsede antal parter, der har fuldt ud implementeret protokollen. Rådskonklusionerne opfordrer endvidere til vedtagelsen af en kapacitetsopbygningsplan for Cartagena-protokollen om biosikkerhed.

Rådskonklusioner for Nagoya-protokollens 4. partsmøde

Rådskonklusionerne fremhæver behovet for fuldt ud at implementere Nagoya-protokollen og øge dens effektivitet, herunder hvor relevant ved at udvikle standarder for forenklede mekanismer for adgang- og udbytte-

deling, og bidrager til naturbeskyttelse og bæredygtig anvendelse samt behov for at støtte kapacitetsopbygning for at opnå dette. Rådskonklusionerne opfordrer endvidere parterne til at være opmærksomme på vigtigheden af genetiske ressourcer for fødevarer og landbrug og deres særlige rolle i fødevarerikkerhed.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om udkastet til rådskonklusioner.

Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

Gældende dansk ret

EU og alle dens 27 medlemsstater er parter i konventionen om den biologiske mangfoldighed (FN's Biodiversitetskonvention), der trådte i kraft den 29. december 1993, og som er implementeret i EU's Biodiversitetsstrategi for 2020.

Cartagena-protokollen er gennemført i EU ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1946/2003 af 15. juli 2003 om grænseoverskridende overførsler af genetisk modificerede organismer. I Danmark er der fastsat foranstaltninger i relation til forordningen i bekendtgørelse nr. 34 af 19. januar 2012 om grænseoverskridende overførsel af genetisk modificerede organismer (Cartagena-protokollen om biosikkerhed) og om sporbarhed og mærkning af genetisk modificerede organismer.

Nagoya-protokollen er gennemført i EU ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 511/2014 af 16. april 2014 om de overholdelsesforanstaltninger fra Nagoyaprotokollen om adgang til genetiske ressourcer samt rimelig og retfærdig deling af de fordele, der opstår ved udnyttelsen af disse ressourcer. I Danmark trådte bekendtgørelse om ansvarlig myndighed for administration af lov om udbyttedeling ved anvendelse af genetiske ressourcer og straf for overtrædelse af EU-forordningen, i kraft den 15. juli 2017.

Konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser. Rådskonklusionerne har ikke i sig selv statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. I det omfang rådskonklusionerne giver anledning, vil der blive taget stilling til konsekvenserne af konkrete forslag som disse fremlægges.

Rådskonklusionerne påvirker ikke i sig selv beskyttelsesniveauet i Danmark.

Høring

Sagen har været i høring i EU Miljøspecialudvalget forud møde i udvalget den 4. oktober 2022.

Rammenotatet har været i høring hos Grønland og Færøerne.

Verdensnaturfonden (WWF) er positive over for hvad man opfatter som stærke EU-ambitioner i CBD-regi samt den danske regeringsholdning i denne sammenhæng. Der ønskes dog mere præcise positioner på flere elementer. Bl.a. ønskes udmeldinger på hvad regeringen konkret opfatter som ambitiøse og realistiske mål samt hvilke skadelige subsidier man specifikt arbejder for at få fjernet. Endvidere finder man, at målet om at bringe det globale økologiske fodaftryk inden for planetens grænser bør være 2030 og ikke, som det nu fremgår, 2050. WWF understreger vigtigheden af også at fremhæve behovet for at sikre biodiversitet i ferskvands-økosystemer og endelig behovet for en stærk finansieringsmekanisme som en del af en ny global biodiversitetsramme.

Verdens Skove er generelt positive over for ambitionsniveauet i rådskonklusionerne og regeringens holdning, herunder særligt i forhold til støtten til oprindelige folks rettigheder. Verdens Skove fremhæver i den forbindelse vigtigheden af, at disse bliver reflekteret i den endelige globale aftale. Endvidere understreger Verdens

Skove vigtigheden af, at sikre og understøtte implementering af nye naturmål og finder det positivt, at råds-konklusionerne lægger vægt på en handlingsorienteret ramme. Dette bør sikres i den endelige aftale. Endelige finder Verdens Skove at en global aftale bør sætte konkrete datoer for udarbejdelsen af opdaterede nationale biodiversitetsstrategier og handleplaner (NBSAP) inden COP16 samt fastsætte tidspunkter for den 7. og 8. landerapportering under biodiversitetskonventionen.

Landbrug & Fødevarer (L&F) fremhæver, at inddragelse af interessenter er vigtig i forhold til både udarbejdelse og implementering af en ny global ramme for biodiversitet og naturmål. Endvidere understreger L&F vigtigheden af, at sikre tilstrækkelig finansiering til alle aspekter af implementering, herunder monitorering af målopfølgningen.

Tænk tanken Hav er positive over for, hvad man opfatter som en ambitiøs linje fra regeringens side. Tænk tanken Hav støtter forslaget om 30 % beskyttede havområder og, at naturmålene følges til dørs med indikatorer og overvågning. Der skal således afsættes den nødvendige finansiering til gennemførelse af målene. Tænk tanken Hav finder, at rådskonklusionerne bør udtrykke bekymring for havmiljøet og italesætte den manglende fremdrift på FN's eksisterende naturmål og verdensmål 14. Endvidere bør rådskonklusionerne indebære støtte til og forpligtelse til økosystembaseret havforvaltning globalt set som en del af naturmålene. Tænk tanken Hav finder, at rådskonklusionerne og den danske holdning bør indeholde et meget mere klart signal fra EU om dybhavsminedrift, så det sikres, at minedrift i dybhavet kun sker på baggrund af omfattende miljøvurderinger og ambitiøse internationale miljøregler.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der blandt medlemsstaterne er bred opbakning til rådskonklusionerne. Flere medlemsstater, herunder Danmark, ønsker at fremhæve behovet for at dybhavsminedrift først sker, når videnskabelige undersøgelser har undersøgt påvirkningen på havmiljøet, mens andre medlemsstater ønsker en blødere formulering. Formandskabet arbejder på alternative formuleringer, som fortsat drøftes i arbejdsgruppen. Der er blandt medlemsstaterne bred opbakning til, at der indgår reference til beskyttelsesmålene om at etablere 30 pct. beskyttede områder til lands og til havs og andre effektive arealbaserede beskyttelsestiltag. For så vidt angår referencer til Cartagena- og Nagoya-protokollen, er der generel støtte til rådskonklusionerne.

Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter generelt udkastet til rådskonklusioner. Danmarks generelle holdning er koordineret med Grønland og Færøerne idet Danmark repræsenterer hele Kongeriget i forbindelse med de globale biodiversitetsforhandlingerne.

Regeringen finder, at der er behov for akut global handling for at stoppe tilbagegangen i biodiversiteten, såvel til lands som til havs og regeringen anerkender behovet for at adressere årsagerne til tilbagegangen for natur og biodiversitet. Regeringen finder endvidere, at der er behov for at styrke implementeringen af FN's Biodiversitetskonvention gennem kvantitative mål og bedre opfølgning.

Regeringen støtter op om vedtagelsen af en ambitiøs og effektiv global biodiversitetsramme efter 2020. Fra dansk side er det vigtigt, at de nye globale naturmål er både ambitiøse og handlingsorienterede. Regeringen støtter EU's målsætning om, at 30 pct. af planetens land og hav skal beskyttes for at løfte naturen og biodiversiteten globalt. Denne målsætning er central, og derfor har Danmark også tilsluttet sig en række internationale koalitioner, herunder High Ambition Coalition for Nature and People, Global Oceans Alliance samt Blue Leaders, der alle arbejder for 30 pct. beskyttede områder på land og i havet globalt.

Regeringen støtter, at EU udviser globalt lederskab under COP15 del 2 i Montreal i december 2022 for at fremme en vedtagelse af en ambitiøs aftale om nye globale naturmål. Regeringen finder det vigtigt, at EU leder igennem det gode eksempel i forhold til at håndtere den globale biodiversitetskrise.

Regeringen støtter at styrke integrationen af biodiversitet i alle sektorer og at styrke arbejdet med at fjerne subsidier, der er skadelige for biodiversitet. Regeringen støtter, at FN's Verdensmål, FN's Miljøhandlingsprogram, cirkulær økonomi og klimaindsatsen kan bidrage til implementeringen af Biodiversitetskonventionens globale naturmål.

Endvidere støtter regeringen at øge anvendelsen og implementeringen af naturbaserede løsninger for at imødegå globale udfordringer for bæredygtig udvikling ved blandt andet at understøtte beskyttelse, genopretning og bæredygtig brug af biodiversitet. I forhold til dybhavsminedrift støtter regeringen op om forsigtighedsprincippet og lægger vægt på, at dybhavsminedrift først sker, når videnskabelige undersøgelser har undersøgt påvirkningen på havmiljøet, og såfremt det ikke medfører væsentlige miljømæssige konsekvenser.

Dertil arbejder regeringen for, at oprindelige folks rettigheder anerkendes og respekteres og deres fulde og effektive deltagelse sikres, herunder via deres frit, forudgående og informeret samtykke (FPIC), bl.a. ved at tage udgangspunkt i internationalt anerkendte standarder, herunder særligt FN's erklæring om oprindelige folks rettigheder (UNDRIP) og ILO's konvention nr. 169 om oprindelige folk og stammefolk. UNDRIP adresserer bl.a. oprindelige folks ret til at beholde traditionelle landområder, udnytte deres ressourcer, staters pligt til at beskytte dem og sikre klagemuligheder, princippet om FPIC samt retten til retfærdig kompensation.

Endvidere vil regeringen arbejde for en effektiv inddragelse af alle interessenter, herunder særligt ungdommen, civilsamfund og erhvervsliv.

Regeringen støtter en stærk opfordring til parterne om at implementere Nagoya-protokollen og et fortsat internationalt samarbejde i det omfang, at der er områder, som er essentielle for at implementere protokollen, da Nagoya-protokollen er et instrument, der understøtter mobilisering af finansielle ressourcer til udviklingslandene. Regeringen støtter også, at der arbejdes for at identificere en løsning på DSI, der baseres på retssikkerhed, er implementerbar, bygger på eksisterende database praksisser, åben adgang til offentlige databaser og genererer flere fordele end omkostninger. Regeringen støtter desuden en effektiv implementering af Cartagena-protokollen og arbejdet med de mulige risici for biodiversitet i forbindelse med bioteknologier.

Regeringen støtter op om en mere effektiv anvendelse af eksisterende ressourcer, og støtter op om, at der skal mobiliseres nye og additionelle ressourcer, fra alle kilder, herunder fra den offentlige sektor, private sektor, internationalt, og nationalt, for at implementere den nye globale ramme for biodiversitet i overensstemmelse med ambitionsniveauet. Regeringen finder, at de internationale og nationale finansielle strømme til biodiversitetsformål bør øges og justeres, så de bidrager til indfrielsen af de nye globale naturmål. Regeringen støtter, at alle relevante finansielle strømme vurderes således, at det undgås, at disse strømme er negative for biodiversitet, og at de nuværende finansielle strømme, hvor relevant på f.eks. klimaområdet og i forhold til naturbaserede løsninger, bidrager til indfrielsen. Regeringen støtter op om, at GEF'en er den primære finansielle mekanisme for Biodiversitetskonventionen. Dertil støtter regeringen op om, at internationale, nationale offentlige og private finansielle institutioner, herunder multilaterale udviklingsbanker, øger deres engagement i biodiversitetsformål, herunder fsva. afrapportering af finansieringen, der går til natur- eller biodiversitetsformål.

Endvidere har regeringen et mål om at anvende 5 pct. af udviklingsbistanden til biodiversitet og miljø fra 2023 og samtidig vil målet om 25 pct. til klimafinansiering, heraf 60 pct. til klimatilpasning, også understøtte natur og biodiversitet via naturbaserede løsninger mv. I Danmarks udviklingspolitiske strategi "Fælles om Verden" (2021-25) er den ene af visionens grundpiller, at Danmark går forrest i kampen for klima, natur og miljø.

Regeringen støtter i øvrigt Rådets prioriteter, herunder:

- at vedtage en ambitiøs og realistisk global biodiversitetsramme
- at arbejde for, at den globale ramme indeholder kvantificerbare mål og indikatorer med særligt fokus på at anvende allerede eksisterende og anerkendte indikatorer
- at arbejde for at sikre en klar forbindelse mellem 2050-visionen, 2030-missionen og tilhørende målsætninger og mål, som bygger videre på de eksisterende Aichi-mål og erfaringerne med implementeringen heraf
- at arbejde for et eller få overordnede mål og målbare indikatorer, som kan tjene til kommunikation af status for verdens natur og implementeringen af den globale ramme
- at styrke de nationale handlingsplaners (NBSAPs) rolle som det vigtigste instrument til at forbedre implementering af konventionen herunder sektorintegration af biodiversitetshensyn
- at styrke arbejdet med at fjerne subsidier, der er skadelige for biodiversitet
- at øge anvendelsen og implementeringen af naturbaserede løsninger for at imødegå globale udfordringer for bæredygtig udvikling ved blandt andet at understøtte beskyttelse, genopretning og bæredygtig brug af biodiversitet
- at der kraftigt opfordres til, at der træffes foranstaltninger for at bevare og genoprette de marine økosystemer samt sikre bæredygtig udnyttelse af de marine ressourcer og reducere det menneskeskabte pres på havene
- at lade cirkulær økonomi indgå som en del af instrumenterne med at adressere tabet af biodiversitet ved at undgå negative påvirkninger på biodiversitet gennem hele værdikæden, herunder i produktion, handel og forbrug
- at arbejde sammen med den private sektor for at mobilisere og øge private investeringer for biodiversitet i tråd med post2020-målsætningerne, for at tilskynde til integration af biodiversitetshensyn i deres aktiviteter samt for at tilskynde til fremsættelse af frivillige bidrag.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

4. Kommissionens forslag til ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning om flourholdige drivhusgasser samt ophævelse af forordning 517/2014 KOM(2022) 150

Revideret version af grund- og nærhedsnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 3. juni 2022.

Resumé

Kommissionen har den 5. april 2022 fremlagt et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fluorholdige drivhusgasser (F-gasser). Forslaget, der forelå i en dansk sprogversion den 9. maj 2022, erstatter den eksisterende F-gas forordning fra 2014. Forordningen har til formål at begrænse udledningen af F-gasser og leverer herigennem et vigtigt bidrag til at EU kan opfylde sine styrkede klimamål for 2030 i henhold til Paris-aftalen om klimagasser og Montrealprotokollen om stoffer, der nedbryder ozonlaget, som også regulerer F-gasser. Det centrale element i forslaget består i at fremskynde nedtrapningen af mængden af HFC-gasser, der lovligt kan markedsføres. Producenter og importører vil fremover fortsat kunne søge om at få tildelt kvoter af denne faldende mængde. For at forebygge misbrug og hamstring af kvoterne foreslås det, at der skal betales et gebyr til Kommissionen i forbindelse med tildelingen af kvoter. Gebyret udgør ca. 22 DKK pr ton CO₂ ækvivalenter. Forslaget indfører derudover yderligere markedsføringsforbud mod - og grænser for den maksimale klimapåvirkning af den fluorholdige drivhusgas indeholdt i - forskellige typer af udstyr. Kommissionen ønsker desuden med forslaget at få tillagt beføjelser til at vedtage delegerede retsakter på en række nye områder, herunder vedr. genvinding af F-gasser, tildeling af kvoter til producenter og importører af HFC-gasser og vedrørende overvågning af illegal handel med F-gasser. Forslaget vurderes ikke at have nævneværdige økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervs-

livet, ej heller væsentlige statsfinansielle konsekvenser. Forslaget vurderes at have en positiv til neutral påvirkning af beskyttelsesniveauet i Danmark. Regeringen hilser Kommissionens forslag velkomment og støtter behovet for en yderligere begrænsning i udledningen af F-gasser i overensstemmelse med de konkrete initiativer, Kommissionen foreslår. Kommissionens forslag indebærer dog tillige at medlemsstaternes kompetente myndigheder skal kunne pålægge administrative straffe, herunder administrative bøder for overtrædelse af forordningen. Det er centralt for regeringen, at Danmark med forslaget ikke forpligtes til at skulle indføre administrative bøder, idet administrative bøder giver anledning til forfatningsretlige betænkeligheder.

Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 24. oktober 2022 men forventes sat på dagsordenen for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse.

Status

Kommissionen sendte den 5. april 2022 det ovennævnte forslag til Rådet. Forslaget har hjemmel i TEUF artikel 192, stk.1, og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter bestemmelserne om den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Forslaget forelå i en dansk udgave den 9. maj 2022.

Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 24. oktober 2022 men forventes sat på dagsordenen for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse.

Formål og indhold

Fluorholdige gasser (herefter F-gasser) er kraftige drivhusgasser. Deres globale opvarmnings potentiale (herafter GWP) er op til 23.000 gange stærkere end CO₂. F-gasser bruges bl.a. i køle- og luftkonditioneringsudstyr, i isoleringsskum og i brandbekæmpelsessystemer. Det drejer sig især om den gruppe af F-gasser, der benævnes HFC-gasser (HydroFluoroCarboner). Udledning sker hovedsaglig under brug eller på grund af lækage under drift og bortskaffelse af udstyr, der indeholder F-gasser. Kommissionens forudgående undersøgelser peger på, at F-gasser i mange tilfælde vil kunne erstattes med alternativer eller teknologier, der er sikre og mindst lige så energieffektive, og som medfører en meget mindre påvirkning af klimaet.

Kommissionen har to hovedmål med forslaget. Det første er at få reduceret udslippet af F-gasser i EU og dermed bidrage til at opfylde EU's klimamålsætning. Det andet hovedmål er, at sikre at EU opfylder Montreal-protokollens forpligtelser med hensyn til HFC-gasser. Derudover søger forslaget at sikre en effektiv kontrol og håndhævelse, og at forhindre udslip af F-gasser fra udstyr under anvendelsen og ved udrangering.

Kommissionens forslag går i hovedtræk ud på trinvist yderligere at begrænse udbuddet af de vigtigste F-gasser (HFC-gasserne) på det indre marked sådan, at den tilgængelige mængde i 2048 er nede på ca. 2,5% sammenlignet med mængden, der var tilgængelig i 2015. Mængden er i dag allerede reduceret til 45% af den oprindelige mængde. Samtidig indføres der forbud mod ny markedsføring af forskellige typer produkter og udstyr, der indeholder F-gasser. Endelig skal forslaget forhindre udslip fra eksisterende udstyr ved at der indføres yderligere kontrol med udstyret samt krav om bedre servicering og genvinding af gasserne, før udstyret bliver til affald. Forslaget bygger på den eksisterende forordning og opretholder langt størstedelen af dens bestemmelser.

Nye krav i forslaget sammenlignet med den gældende forordning

Nedenfor følger en mere detaljeret gennemgang af de nye krav, som Kommissionens forslag indeholder.

Begrænsning af markedsføring

Den vigtigste ændring er en yderligere nedtrapning af udbuddet af HFC-gasser i EU. Målet i den eksisterende forordning er, at mængden i 2030 skal være nede på 21 % af den mængde, der blev solgt i 2015 beregnet som CO₂ ækvivalenter. Med det nye forslag fremskyndes nedtrapningen og endemålet, der skal nås i 2048 er væsentligt lavere end det gældende. Forskellen er skitseret i nedestående tabel:

År	2015	2016	2018	2021	2024	2027	2030	2033	2036	2039	2042	2045	2048
	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

		2017	2020	2023	2026	2029	2032	2035	2038	2041	2044	2047	
gældende	100	93	63	45	31	24	21	21	21	21	21	21	21
For-slag ¹⁾					23,6	10	5,2	4,8	3,8	3,5	3,1	2,7	2,4

¹⁾: omregnet til % i forhold til 2015

Nedtrapningen af markedsføringen af HFC-gasser gennemføres i form af en kvoteordning, hvor virksomheder, der ønsker at markedsføre HFC-gasser eller produkter, der indeholder F-gasser kan ansøge Kommissionen om at få tildelt kvoter. Det eksisterende system til uddeling af den tilgængelige mængde af HFC-gasser bibeholdes. Dog vil Kommissionen opkræve et gebyr svarende til ca. 22 DKK pr kvote af 1 ton CO₂ eq. Provenuet fra gebyret skal i overensstemmelse med artikel 21 stk.5 i EU's finansforordning 2018/1046 bruges til at dække Kommissionens udgifter i forbindelse med administrationen af kvoteordningen. Eventuelle overskydende midler skal indgå i EU's generelle budget. Kvoteordningen er fælles for hele EU, der sker således ikke nogen fordeling mellem medlemsstaterne. Enkelte anvendelser af HFC-gasser er undtaget fra kvoteordningen. Det gælder f. eks anvendelsen som kemisk råstof, hvor HFC-gasserne bliver omdannet kemisk, og derfor ikke længere har nogen skadelig klimaeffekt. Også militære anvendelser er undtaget.

I den nuværende lovgivning er der en mindstegrænse således af import af en mængde HFC, der svarer til mindre end 100 t CO₂ eq, ikke er omfattet af kvotesystemet. Denne mindstegrænse foreslås ophævet for gasser i bulk, men dog ikke for gasser indeholdt i udstyr.

Begrænsning af produktion af HFC'er

For produktion af HFC-gasser er der i Montrealprotokollen individuelle krav om reduktion for de enkelte medlemsstater. Der er derfor i Forordningen fastsat reduktionsforpligtelser for de enkelte producenter af HFC-gasser. Der sker ingen produktion af HFC-gasser i Danmark.

Stoffer, produkter og udstyr

Der foreslås indført en række yderligere forbud mod markedsføring af visse typer af udstyr med indhold af F-gasser.

De vigtigste er beskrevet i tabellen nedenfor.

Overblik over nye markedsføringsrestriktioner

Produkter og udstyr	Dato for forbud
Selvstændige køleanlæg eller selvstændigt køleudstyr, som indeholder fluorholdige drivhusgasser med et GWP på 150 eller derover.	1. januar 2025
Elektriske koblingsanlæg op til 24 kV	1. januar 2026 for alle F-gasser med en GWP på 2000 eller derover
Elektriske koblingsanlæg, 24 -52 kV	1. januar 2030 for alle F-gasser med en GWP på 2000 eller derover
Elektriske koblingsanlæg, 52 – 145 kV	1. januar 2028 for alle F-gasser med en GWP på 2000 eller derover
Elektriske koblingsanlæg over 145 kV	1. januar 2031 for alle F-gasser med en GWP på 2000 eller derover

Lækagekontrol, journalføring og mærkning

Reglerne for lækagekontrol, journalføring og mærkning er blevet udvidet, således at reglerne også omfatter en række ny-udviklede F-gasser, som har en mindre effekt på klimaet end de tidligere omfattede HFC-gasser, men som kan have andre miljøskadelige effekter.

Uddannelse og autorisation

Kommissionen foreslår, at uddannelsen i håndtering af kølemidler også skal omfatte de ovenfornævnte nyudviklede F-gasser og andre ikke fluorholdige alternativer.

Genvinding og destruktion

Kravene til genvinding og destruktion er blevet udvidet, således at også visse typer af isolations-skum med et indhold af F-gasser er blevet omfattet.

Emissionsdata

Det foreslås, at indsamlingen af emissionsdata bør ske via et centralt elektronisk register hvor dette er passende.

Regler om told- og markedskontrol

Kommissionen vil effektivisere det eksisterende import/eksport-licenssystem således at toldmyndighederne ved at benytte det fælles elektroniske EU-dataudvekslingssystem (European Union Single Window Environment for Customs) - på stedet kan kontrollere de nødvendige licenser. Kommissionen foreslår derfor også specifikke regler for hvilke oplysninger, der skal præsenteres for toldmyndighederne af de virksomheder, der ønsker at importere/eksportere F-gasser eller udstyr med et indhold af F-gasser. I tilfælde af ulovlig import skal told- eller kontrolmyndighederne konfiskere F-gassen eller udstyret, som ikke må reeksporteres.

Strafbestemmelser

Forslaget stiller krav til medlemsstaterne om at indføre regler om straf for overtrædelse af forordningen. Herudover stilles krav om, at de kompetente myndigheder kan pålægge passende administrative straffe, herunder administrative bøder.

Nye delegeret beføjelser

For at tage hensyn til den teknologiske udvikling og udviklingen på markeder, som berøres af forslaget, og for at sikre overholdelsen af internationale aftaler foreslår Kommissionen, at de skal have mandat til at ændre forordningen på 5 forskellige områder ved nye delegerede retsakter. Delegerede retsakter indebærer, at Kommissionen forholdsvis hurtigt kan foretage ændringer i forordningen. Kommissionen foreslår, at retten til at udstede de delegerede retsakter skal tillægges den for en tidsbegrænset periode. Nedenfor følger en kort beskrivelse af de 5 nye foreslåede beføjelser i den rækkefølge de forekommer i forslaget.

Genvinding

Artikel 8 handler om genvinding, dvs. indsamling og opbevaring af F-gasser fra produkter, udstyr eller beholdere i forbindelse med vedligeholdelse eller servicering eller inden bortskaffelse. Kommissionen foreslår, at den skal have beføjelse til - på baggrund af udviklingen i de tekniske og økonomiske muligheder - at udvide den liste over udstyr og produkter, der er omfattet af kravet om genvinding.

Kvotetildelinger

Artikel 17 handler om fastsættelsen af referenceværdier og tildeling af kvoter. Hvert tredje år foretager Kommissionen en genberegning af referenceværdien. Kommissionen tildeler kvoter til producenter og importører for hvert år fra og med 2015 ved hjælp af kvotetildelingsordningen, som er fastsat i bilag VIII. Kommissionen foreslår, at den skal have beføjelse til at ændre mekanismen til genberegning af referenceværdierne samt ændre eller udbygge kvotetildelingsordningen i bilag VIII for at hindre alvorlige forstyrrelser i markedet for HFC-gasser eller hvis tildeling af kvoter har uønskede eller uforudsete effekter.

Overvågning af illegal handel

Kommissionen ønsker i artikel 24 at få beføjelse til at vedtage regler om overvågning af illegal handel med F-gasser.

Handel med stater, der ikke er omfattet af montrealprotokollen

Artikel 25 implementerer Montrealprotokollens regler, som forbyder handel med HFC-gasser med stater, der ikke er omfattet af protokollen eller, som ikke opfylder dens forpligtelser. Kommissionen foreslår at den skal have kompetence til at vedtage delegerede retsakter, som i overensstemmelse med tekniske guidelines fra Montrealprotokollen forbyder import af udstyr og produkter, der er fremstillet ved hjælp af HFC-gasser.

Revision

Kommssionen foreslår, at den skal have beføjelse til at ajourføre bilag I, II, III og IV på grundlag af ny videnskabelig viden, beskrevet i rapporter fra FNs Klimapanel eller fra Montrealprotokollens videnskabelige ekspert panel.

Nye gennemførelsesbeføjelser

Kommissionen foreslår, at de på 6 nye områder skal have gennemførelsesbeføjelser for at sikre ensartede betingelser for gennemførelsen af forslaget. Gennemførelsesretsakter vedtages i komiteprocedure med deltagelse af medlemsstaterne. Nedenfor følger en beskrivelse af indholdet af de nye foreslåede beføjelser. Alle gennemførelsesretsakter foreslås vedtaget efter undersøgelsesproceduren.

Forebyggelse af udledninger

Artikel 4 indeholder bl.a. en bestemmelse om, at F-gasser kun må markedsføres, hvis det kan dokumenteres, at der ikke i forbindelse med produktionen sker udslip af et meget klimaskadeligt biprodukt (denne bestemmelse findes også i den gældende forordning). Kommissionen ønsker at kunne fastsætte formatet for hvorledes denne dokumentation skal udformes ved en gennemførelsesretsakt.

Uddannelse og autorisation

I henhold til artikel 10 skal Medlemsstaterne sikre uddannelses og certificeringsprogrammer for personer, der arbejder med F-gasser (Findes også i den gældende forordning). Kommissionen foreslår i artikel 5, at de kan fastlægge nærmere krav til de nødvendige kvalifikationer og certifikater ved hjælp af gennemførelsesretsakter.

Tilladelse til produktion af HFC-gasser

I artikel 14 fastsættes hvorledes, produktionen af HFC-gasser skal aftrappes fremover. Kommissionen foreslår, at de skal have kompetence til at fordele mængden af producerede HFC-gasser til de virksomheder, der allerede producerer HFC-gasser på basis af deres historiske produktion ved hjælp af gennemførelsesretsakter. Kommissionen foreslår endvidere, at de på opfordring fra en kompetent myndighed skal have ret til at omfordele produktionen mellem virksomheder indenfor den pågældende medlemsstat, sålænge den samlede produktion ikke øges.

Betingelser for kvotetildeling

For at undgå spekulation i kvoterne fastsat efter artikel 17, bestemmer artikel 18, at kun virksomheder, der opfylder en række betingelser –herunder, at de er registrerede i EU, og at de historisk har beskæftiget sig med kemikalier – kan få tildelt kvoter. Kommissionen ønsker at kunne fastsætte yderligere betingelser hvis nødvendigt, for at forhindre misbrug af kvoteordningen via gennemførelsesretsakter.

F-gas portalen

For at håndtere kvotesystemet skal Kommissionen i henhold til artikel 20 oprette et elektronisk system, hvor virksomheder kan søge om og registrere oplysninger om kvoter. Kommissionen ønsker at kunne ændre på udformningen af F-gas portalen via gennemførelsesretsakter, for at sikre at den fungerer formålstjensligt.

Handel med stater, der ikke er omfattet af montrealprotokollen

Artikel 25 implementerer Montrealprotokollens regler, som forbyder handel med HFC-gasser med stater, der ikke er omfattet af protokollen eller, som ikke opfylder dens forpligtelser. Disse regler kan dog i specifikke tilfælde fraviges efter konkrete beslutninger truffet af montrealprotokollens parter. Kommissionen ønsker at kunne implementere sådanne beslutninger via gennemførelsesretsakter.

Europa Parlamentets udtalelser

Europa Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

Nærhedsprincippet

Kommissionens nærhedsvurdering

Kommissionen vurderer, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, da forslaget er med til at bekæmpe klimaforandringer, der er et grænseoverskridende problem. De enkelte Medlemsstater kan ikke løse problemerne med klimaforandringer alene. Endvidere påpeger Kommissionen, at forslaget er relevant for det indre markeds funktion, fordi det indeholder bestemmelser om forbud mod markedsføring og anvendelse af produkter og udstyr, der indeholder F-gasser. Forslaget bygger på gældende EU-regler og fokuserer bl.a. på, at styrke nogle af dem for at forbedre medlemsstaternes gennemførelse og håndhævelse af forordningen.

Regeringens nærhedsvurdering

Regeringen kan tilslutte sig Kommissionens vurdering.

Konsekvenser for Danmark

Gældende dansk ret og forslagets lovgivningsmæssige konsekvenser:

Forordninger har direkte virkning og skal ikke afspejles i hverken en lov eller bekendtgørelse.

Danmark har siden 2002 haft nationale regler om F-gasser i form af Bekendtgørelse om regulering af visse industrielle drivhusgasser. Bekendtgørelsen forventes også at kunne opretholdes efter ikrafttrædelse af den reviderede forordning, da forordningen kun fastsætter minimumsregler. Da bekendtgørelsen på mange måder er strammere end de foreslåede EU regler vil effekten i Danmark af den reviderede forordning generelt være beskedent.

Når forslaget er færdigforhandlet, skal der udstedes en bekendtgørelse om at tilsyn og kontrol vedrørende forordningen henlægges til Miljøstyrelsen.

Forslaget indeholder i artikel 31 krav om, at medlemsstaterne skal sikre, at de kompetente myndigheder kan udstede administrative bøder. En sådan forpligtigelse til at indføre administrative bøder, giver imidlertid anledning til forfatningsretlige betænkeligheder. Dette skyldes, at grundlovens § 3 om magtens tredeling antages at indebærer, at lovgivningsmagten ikke i almindelighed kan henlægge behandlingen af strafferetlige bødesager til administrative myndigheder.

Forslagets økonomiske og erhvervsadministrative konsekvenser:

Kommissionen vurderer, at forslaget på længere sigt vil have en meget beskedent positiv erhvervsøkonomisk effekt som følge af energibesparelser.

Kommissionen vurderer, at de erhvervsadministrative omkostninger vil være lave, og at der på nogen områder vil være besparelser som følge af enklere ansøgningsprocedurer og dokumentationskrav.

Da der allerede på de fleste områder er tilsvarende eller skrappe regler i Danmark, forventes omkostningerne for Danmark at være væsentlig mindre end i EU generelt. Kvoteordningen skaber en kunstig mangelsituation for HFC-gasser. Det medfører højere priser end på verdensmarkedet. Det anslås, at de samlede årlige pristigninger, som følger af kvoteordningen – inkl. det foreslåede gebyr – i gennemsnit i årene 2024 -2036 vil være på ca. 6,8 mio. DKK i Danmark i et worst case scenario. Det skal bemærkes, at de virksomheder, der får tildelt kvoterne - bortset fra gebyret - vil have en tilsvarende indtægt. Der er altså ikke tale om samfundsmæssig omkostning.

Der vil også være omkostninger forbundet med teknologisk omstilling. Også denne omkostning er direkte relateret til anvendelsen af de berørte gasser. Det vurderes, at omkostningen i gennemsnit i årene 2024 - 2036 vil være på ca. 0,2 mio. DKK i Danmark.

Statsfinansielle konsekvenser.

Forslaget forventes ikke at have væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller væsentlige konsekvenser for EU's budget.

I forslaget lægges der dog op til, at registrering og indsamling af oplysninger om udslip skal ske via et centralt register/database etableret og drevet af medlemsstaterne. Hvis opgaven skal løses af eksterne konsulenter anslås etableringsomkostningerne til at udgøre ca. 610.000 kr. inklusiv test og den årlige drift anslås at koste 142.000 kr. inklusiv licenser. Miljøstyrelsen har i øjeblikket udgifter til indsamling af disse oplysninger på ca. 175.000 kr. årligt. En del af disse udgifter forventes at kunne spares som følge af registret. Det bemærkes, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsrammer, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

Beskyttelsesniveau:

Det vurderes, at forslaget vil have en positiv til neutral påvirkning af beskyttelsesniveauet i Danmark. Brugen af de omfattede HFC gasser er stort set allerede forbudt i Danmark, men der findes dog stadig anvendelser, som er undtaget i danske regler. Som følge af markedsudviklingen under nedtrapningen kan alternativer også blive mere rentable for disse anvendelser, og det forventes på sigt at færre danske virksomheder, som følge af nedtrapningen af HFC-gasserne, vil benytte sig af undtagelserne i den danske bekendtgørelse.

Høring

Forslaget har været udsendt i høring den 6. april 2022 til 196 interessenter. Der er ved høringsfristens udløb den 20. april 2022 modtaget høringssvar fra følgende 4 høringsspartter: Danfoss, Dansk Køl & Varme, Green Power Denmark og Intelligent Energi. Derudover har 3M fra Bruxelles fremsendt en generel erklæring om Kommissionens forslag.

Bemærkningerne er opdelt efter emne.

Generelle bemærkninger

Dansk Køl & Varme ser positivt på formålet om yderligere at nedbringe forbruget af F-gasser. De finder det afgørende at udfasningen sker i en takt, der afspejler det markeds-mæssige mulige, at forbud og restriktioner er veldefinerede og entydige og i overensstemmelse med de produkter, der findes på markedet og endelig, at der er en effektiv håndhævelse. Danfoss anser F-gasforordningen for at være et af de mest effektive redskaber til at nedbringe udledningen af drivhusgasser. I relation til varmepumper bemærkes det, at der allerede for mange anvendelser findes tilgængelige alternativer. Intelligent Energi er bekymrede for om varmepumpe producenterne kan håndtere de øgede krav til uddannelse og generelle skærpede krav.

Definitioner

Dansk Køl & Varme mener at en række definitioner bør gøres mere entydige. Det drejer sig bl. a. om ”hermetisk forseglet”, ”genvinding” og ”installation”. Også Danfoss savner klare definitioner især vedrørende forskellige typer af udstyr omfattet af forbud eller begrænsninger i bilag IV.

Nedtrapningen

Dansk Køl & Varme bifalder den fremskyndede nedtrapning af kvoterne, medens Danfoss mener at der kan være en risiko for at udviklingen af alternativer ikke kan følge med.

Stoffer, produkter og udstyr

Ud over spørgsmålene til definitioner af forskellige typer af udstyr i bilag IV støtter Danfoss et forbud om supermarkedsanlæg og har forslag til yderligere begrænsninger for varmepumper og ”chillere”. Green Power Denmark er bekymret for om hvorvidt det er praktisk muligt at udfase elektriske koblingsanlæg med svovlhexafluorid i den hast, som forudsættes i bilag IV. I den forbindelse nævnes det dog som positivt at der er mulighed for via gennemførselsretsakter at udsætte de konkrete slutdatoer i bilag IV. 3M bemærker i deres kommentarer, at de producerer et alternativ til svovlhexafluorid, som dog også har en relativ høj klimapåvirkning, og som derfor vil blive ramt af markedsføringsreglerne i bilag IV. De mener at de foreslåede regler vil

begrænse konkurrencen og innovationen i EU. Dansk Køl & Varme er usikre på om markedsføringsforbudene i bilag IV også gælder for udstyr der skal reeksporteres. De er kritiske overfor at der ikke er indført et krav om opbevaring af dokumentation i forbindelse med salg af udstyr med HFC-gasser.

Håndhævelse og kontrol

Dansk Køl & Varme hilser det velkomment, at der er lagt op til mere effektiv kontrol og håndhævelse herunder indførelsen af muligheden for at udstede administrative bøder.

Journalføring emissionsdata

Dansk Køl & Varme støtter, at der etableres et centralt register over alle køleanlæg.

Genvinding og destruktion

Dansk Køl & Varme finder det problematisk, at det muligvis ikke længere vil være muligt i forbindelse med servicering og reparation af køleanlæg, at aftappe kølemiddel for at genfylde det på køleanlægget så snart reparationen er overstået.

Uddannelse og autorisation

Dansk Køl & Varme udtrykker bekymring for om certifikater udstedt efter den gældende forordning fortsat vil være gældende fremover. Denne bekymring deles af Green Power Denmark.

Sagen har været i høring i EU Miljøspecialudvalget forud møde i udvalget den 4. oktober 2022.

Der fremkom ingen bemærkninger.

Forhandlingsituationen

I forbindelse med Kommissionens lancering af revisionsprocessen, der har ledt frem til det fremlagte forslag, blev medlemsstater og andre interessenter inviteret til at fremsætte ønsker til den reviderede forordning. I Danmarks henvendelse i december 2020 nævntes følgende punkter som vigtige for Danmark:

- Overensstemmelse med forpligtelserne i Montrealprotokollen,
- at et hul i kvotereglerne som muliggjorde omgåelse af importreglerne blev lukket,
- at kvoterne ikke blev uddelt gratis, men uddelt til en pris, der afspejler deres værdi
- krav om opbevaring af dokumentation i forbindelse med salg af udstyr med HFC-gasser

De danske ønsker er helt eller delvist imødekommet i det af Kommissionen fremsendte forslag.

Der har endnu ikke været forhandlinger om alle dele af forslaget, men en del lande har udtrykt, at de finder, at forslaget er for ambitiøst. Omvendt mener en del lande på linje med Danmark, at forslaget kan være mere ambitiøst, men at det i sin nuværende form kan accepteres som et muligt kompromis.

For så vidt angår problemstillingen om administrative bøder, har Danmark fremsendt forslag til tekst, som vil sikre, at forslaget ikke kommer i konflikt med grundloven. Denne model er tidligere med succes brugt i forbindelse med andre forslag fra Kommissionen, der har haft lignende bestemmelser.

Danmark har foreslået, at prisen for kvoterne fastsættes via en auktionsordning, men kan acceptere, at de i stedet udbydes til en fast pris. Der er ingen opbakning til en auktionering blandt andre medlemsstater eller kommissionen, men sandsynligvis flertal for af en fastprisordning.

Derudover er Danmark opmærksom på udfordringer vedr. dumping af udtjente og/eller ineffektive køleskabe i Afrika. Ghana har på et møde under Montrealprotokollen foreslået, at eksportlande vedtager regler, som forbyder eksport af "underlødige" apparater til udviklingslande. Danmark vil for at imødekomme de afrikanske landes problem i den forbindelse foreslå at udvide markedsføringsforbuddet i bilag IV om husholdningskøleskabe med HFC-gasser til også at opfatte eksport.

Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser kommissionens forslag velkomment og støtter behovet for en yderligere regulering af F-gasser. Regeringen mener, at det er vigtigt at nedbringe udslippet af F-gasser målt i CO₂ ækvivalenter.

Det er vigtigt for regeringen, at det danske beskyttelsesniveau ikke svækkes, og regeringen anser det som en fordel, hvis EU-reglerne kommer op på niveau med den danske regulering.

Det er centralt for regeringen, at Danmark med forslaget ikke forpligtes til at skulle indføre administrative bøder, idet administrative bøder giver anledning til forfatningsretlige betænkeligheder.

Det er regeringens vurdering, at forslaget om øremærkning af provenu fra kvoteordningen de facto tilside-sætter de horisontale regler omkring medlemslandenes EU-bidrag. Det er generelt den danske holdning, at finansieringen af EU-udgifter skal afholdes over EU-budgettet og de horisontale regler herfor, så det følger princippet om budgettets enhed. Dette sikrer øget transparens om finansieringen af fælles europæiske tiltag og en rimelig byrdefordeling ift. landenes finansieringsandel.

Desuden støtter regeringen muligheden for, at udvide markedsføringsforbuddet til også at omfatte eksport for at imødekomme problemer med dumping af udtjente og ineffektive køleskabe i udviklingslande.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt grund- og nærhedsnotat til Folketingets Europaudvalg den 3. juni 2022.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg den 3. juni 2022.

5. Kommissionens forslag til ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning om stoffer, der nedbryder ozonlaget samt ophævelse af forordning 1005/2009 KOM (2022) 151

Revideret version af grund- og nærhedsnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 20. maj 2022

Resumé

Kommissionen har den 5. april 2022 fremlagt et forslag til forordning om stoffer, der nedbryder ozonlaget. Forslaget forelå i en dansk sprogversion den 29. april 2022. Kommissionens forslag erstatter den eksisterende forordning 1005/2009 om stoffer, der nedbryder ozonlaget. Forordningen har til formål at begrænse udledningen af ozonlagnedbrydende stoffer, men da langt de fleste ozonlagnedbrydende stoffer derudover også er meget kraftige drivhusgasser, bidrager forordningen også til at opfylde EU's klimapligtelser efter Parisaftalen. Forslagets centrale element er at udvide kravene om genanvendelse eller sikker destruktion af ozonlagnedbrydende stoffer til også at omfatte visse typer isolationsmateriale i bygninger. Endvidere foreslås det at forenkle og effektivisere det eksisterende licenssystem vedrørende import og eksport af stofferne eller udstyr med indhold af ozonlagnedbrydende stoffer. Da en række tidsbegrænsede anvendelsesundtagelser er udløbet består forslaget derudover mest i at fjerne disse. Kommissionen ønsker desuden med forslaget at få tillagt beføjelser til at vedtage delegerede retsakter på 2 nye områder vedr. hhv. udstedelse af importlicenser og vedr. opdatering af forordningens lister over ozonlagnedbrydende stoffer. Forslaget vurderes ikke at have nævneværdige økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet, ej heller væsentlige statsfinansielle konsekvenser. Forslaget vurderes ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark. Regeringen hilser overordnet set Kommissionens forslag velkomment og støtter behovet for en forenkling og effektivisering af licenssystemet, og at flere typer af affald med ozonlagnedbrydende stoffer genanvendes eller destrueres på en miljømæssig forsvarlig måde. Kommissionens forslag indebærer dog tillige, at Medlemsstaterne skal kunne opkræve administrative bøder. Dette er ikke i overensstemmelse med dansk ret, og det er derfor nødvendigt, at en accept af vores retssystem skrives ind i forordningen.

Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 24. oktober 2022 men forventes sat på dagsorden for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse.

Baggrund

Kommissionen sendte den 5. april 2022 ovennævnte forslag til Rådet. Forslaget har hjemmel i TEUF artikel 192, stk.1, og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter bestemmelserne om den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Forslaget forelå i en dansk udgave den 29. april 2022.

Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 24. oktober 2022 men forventes sat på dagsorden for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse.

Formål og indhold

Ozonlagsnedbrydende stoffer er som navnet siger skadelige for ozonlaget, der beskytter livet på jorden mod skadelige uv-stråler. Langt de fleste ozonlagsnedbrydende stoffer er derudover også meget kraftige drivhusgasser. De har især været brugt i køle- og luftkonditioneringsudstyr, i isoleringsskum og i brandbekæmpelsessystemer, men langt de fleste anvendelser har længe været forbudte. Der er dog stadigvæk en række lovlige undtagelser bl.a. som kemiske råstoffer og eller hjælpestoffer, hvor der ikke sker noget udslip til miljøet eller helt særlige samfundskritiske anvendelser, hvor der ikke findes alternativer. Det drejer sig f. eks om brandslukningsmidler i fly og særlige laboratorieanvendelser. Kommissionen har flere hovedmål med forslaget. Det første er at få reduceret udslippet af ozonlagsnedbrydende stoffer i EU og dermed bidrage til at opfylde EU's grønne pagt og EU's klimaforpligtelser efter Paris aftalen. Et andet hovedmål er at forbedre overvågningen af anvendelsen af ozonlagsnedbrydende stoffer. Derudover søger forslaget at reducere de administrative omkostninger ved at effektivisere og forsimple eksisterende regler. Det vigtigste element i forslaget er, at visse typer af isolations-skum, der indeholder ozonlagsnedbrydende stoffer skal genanvendes eller destrueres miljømæssigt forsvarligt, hvis det er muligt. Nedenfor følger en mere detaljeret gennemgang af de vigtigste nye krav, som Kommissionens forslag indeholder sammenlignet med den gældende forordning.

Genvinding og destruktion

Kravene til genvinding og destruktion er blevet udvidet, således at også visse typer af isolations-skum med et indhold af ozonlagsnedbrydende stoffer er blevet omfattet. Danmark har allerede tilsvarende regler.

Regler om told- og markedskontrol

Kommissionen vil effektivisere det eksisterende import/eksport-licenssystem således, at toldmyndighederne - ved at benytte det fælles elektroniske EU-dataudvekslingssystem "single window" - på stedet kan kontrollere gyldigheden af de nødvendige licenser. Kommissionen foreslår derfor også specifikke regler for, hvilke oplysninger, der skal præsenteres for toldmyndighederne af de virksomheder, der ønsker at importere/eksportere ozonlagsnedbrydende stoffer eller udstyr med et indhold af ozonlagsnedbrydende stoffer.

Strafbestemmelser

Forslaget stiller krav til medlemsstaterne om at indføre regler om straf for overtrædelse af forordningen. Herudover stilles der krav om, at de kompetente myndigheder kan pålægge passende administrative straffe, herunder administrative bøder.

Nye delegeret beføjelser

For at tage hensyn til den teknologiske udvikling og udviklingen på markeder, som berøres af forslaget, og for at sikre overholdelsen af internationale aftaler foreslår Kommissionen, at den gives mandat til at ændre forordningen på 2 nye områder ved delegerede retsakter. Kommissionen foreslår, at retten til at udstede de delegerede retsakter skal tillægges den for en tidsbegrænset periode. Konkret drejer det sig om:

Importlicenser efter forslagets artikel 16, der handler om etablering af et elektronisk licenssystem for ozonlagsnedbrydende stoffer og produkter og udstyr med et indhold af ozonlagsnedbrydende stoffer. Kommissionen foreslår, at den skal have delegeret beføjelse til at ændre i bilag VII, som beskriver de oplysninger virksomheder, der ønsker at få udstedt en licens, skal fremsende til Kommissionen. I den gældende forordning har Kommissionen mulighed for dette ved brug af gennemførselsretsakter.

Liste over ozonlagsnedbrydende stoffer, hvor Kommissionen efter artikel 22 skal have ret til at opdatere listerne over ozonlagsnedbrydende stoffer i bilag I og II med yderligere stoffer, hvis sådanne er blevet identificeret af Montrealprotokollens videnskabelige komite, og opdatere angivelserne af den ozonlagsnedbrydende

effekt og klimaeffekten af stofferne på bilag I og II i lyset af nye vurderinger fra det Internationale Klima Panel (IPCC) eller Montrealprotokollens videnskabelige komite. I den gældende forordning har Kommissionen mulighed for dette ved brug af gennemførelsesretsakter.

Nye gennemførelsesbeføjelser

Kommissionen foreslår, at den på 3 nye områder skal have gennemførelsesbeføjelser for at sikre ensartede betingelser for gennemførelsen af forslaget, hvilket indebærer, at beslutninger træffes i komiteprocedure. Konkret drejer det sig om:

Produktion og markedsføring af methylbromid; hvor Kommissionen efter artikel 10 - i tilfælde af uventede katastrofale udbrud af skadedyr eller sygdomme efter anmodning fra en medlemsstat – gives beføjelse til at fremlægge forslag om at tillade midlertidig produktion, markedsføring og anvendelse af methylbromid under forudsætning af, at det er tilladt i henhold til Forordning 1107/2009 (pesticidforordningen) og Forordning 528/2012 (biocidforordningen)

Eksport af udstyr, hvor Kommissionen efter artikel 14 om eksport og efter anmodning fra en medlemsstat gives beføjelse til til at fremlægge forslag om at tillade eksport af udstyr med et indhold af HCFC, hvis udstyret har en stor økonomisk værdi og en forventet lang restlevetid. Det er en forudsætning at eksporten vil være i overensstemmelse med internationale regler og lovgivningen i importlandet.

Udledninger af biprodukter, hvor Kommissionen efter artikel 15, der indeholder en bestemmelse om, at ozonlagnedbrydende stoffer kun må markedsføres, hvis det kan dokumenteres, at der ikke i forbindelse med produktionen sker udslip af et meget klimaskadeligt biprodukt, gives beføjelse til at foreslå formatet for, hvorledes denne dokumentation skal udformes.

Europa Parlamentets udtalelser

Europa Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

Nærhedsprincippet

Kommissionens nærhedsvurdering

Kommissionen vurderer, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, da forslaget er med til at beskytte ozonlaget og bekæmpe klimaforandringer, der er grænseoverskridende problemer. De enkelte Medlemsstater kan ikke løse problemerne alene. Endvidere påpeger Kommissionen, at forslaget er relevant for det indre markeds funktion, fordi det indeholder bestemmelser om forbud mod markedsføring og anvendelse af produkter og udstyr, der indeholder ozonlagnedbrydende stoffer. Forslaget bygger på gældende EU-regler og fokuserer bl.a. på, at styrke nogle af dem for at forbedre medlemsstaternes gennemførelse og håndhævelse af forordningen.

Regeringens nærhedsvurdering

Regeringen kan tilslutte sig Kommissionens vurdering.

Konsekvenser for Danmark

Gældende dansk ret og forslagets lovgivningsmæssige konsekvenser:

Forordninger har direkte virkning og skal ikke afspejles i hverken en lov eller bekendtgørelse.

Danmark har siden 1990 haft nationale regler om ozonlagnedbrydende stoffer. P.t. i form af Bekendtgørelse om visse ozonlagnedbrydende stoffer (nr. 1386 af 25/11/2015). Bekendtgørelsen forventes også at kunne opretholdes efter ikrafttrædelse af den reviderede forordning, da forordningen kun fastsætter minimumsregler. Forslaget indeholder i artikel 27 krav om, at medlemsstaterne skal sikre, at den kompetente myndighed kan udstede administrative bøder. En sådan forpligtelse til at indføre administrative bøder, giver imidlertid anledning til forfatningsretlige betænkeligheder. Dette skyldes, at grundlovens § 3 om magtens tredeling antages at indebære, at lovgivningsmagten ikke i almindelighed kan henlægge behandlingen af strafferetlige bødesager til administrative myndigheder.

Når forslaget er færdigforhandlet, skal der udstedes en bekendtgørelse om, at tilsyn og kontrol vedrørende forordningen henlægges til Miljøstyrelsen.

Forslagets økonomiske og erhvervsadministrative konsekvenser:

Det vurderes, at forslaget vil have minimale økonomiske og erhvervsadministrative konsekvenser. Forenklinger og effektiviseringen af licenssystemet vurderes at ville medføre administrative besparelser for erhvervslivet.

Statsfinansielle konsekvenser.

Afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsrammer, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom. Forslaget forventes ikke at have væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Der forventes ingen negative samfundsøkonomiske effekter i Danmark, da Danmark allerede har nationale regler på området.

Beskyttelsesniveau:

Det vurderes, at forslaget vil have en neutral påvirkning af beskyttelsesniveauet i Danmark. Brugen af de omfattede stoffer er stort set allerede forbudt i Danmark. I EU vil der være tale om positiv påvirkning af beskyttelsesniveauet.

Høring

Forslaget har været udsendt i høring den 6. april 2022. Der er ved høringsfristens udløb den 20. april 2022 modtaget høringsvar fra Dansk Retursystem, som ikke har nogen bemærkninger til forslaget.

Sagen har været i høring i EU Miljøspecialudvalget forud møde i udvalget den 4. oktober 2022.

Der fremkom ingen bemærkninger.

Forhandlingsituationen

Der har endnu ikke været forhandlinger om alle dele af forslaget, men processen følger forhandlingerne om revision af F-gas forordningen. Det betyder, at de bestemmelser, der af Kommissionen er indikeret som identiske med F-gas-forslaget vil blive harmoniseret med eventuelle ændringer i bestemmelser under F-gas-forslaget. For så vidt angår problemstillingen om administrative bøder, har Danmark fremsendt forslag til tekst, som vil sikre, at forslaget ikke kommer i konflikt med grundloven. Denne model er tidligere med succes brugt i forbindelse med andre forslag fra Kommissionen, der har haft lignende bestemmelser.

Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag velkomment og støtter behovet for en forenkling og effektivisering af licenssystemet, og at flere typer af affald med ozonlagnedbrydende stoffer genanvendes eller destrueres på en miljømæssig forsvarlig måde. Et formindsket udslip af ozonlagnedbrydende stoffer fra resten af EU vil også have en positiv effekt i Danmark. Det er vigtigt for Regeringen, at det danske beskyttelsesniveau ikke svækkes, og Regeringen anser det som en fordel, hvis EU-reglerne kommer op på niveau med de danske regler. Det er centralt for regeringen, at Danmark med forslaget ikke forpligtes til at skulle indføre administrative bøder, idet administrative bøder giver anledning til forfatningsretlige betænkeligheder. Med hensyn til den fortsatte anvendelse af halon til brandslukning i forsvaret indeholder såvel de gældende regler som det nye forslag en mulighed for at kommissionen på baggrund af en henvendelse fra en medlemsstat kan give dispensation til fortsat anvendelse af halon i tilfælde, hvor der ikke findes anvendelige alternativer. Denne mulighed bør fastholdes.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt grund- og nærhedsnotat til Folketingets Europaudvalg den 20. maj 2022.

|Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg den 20. maj 2022.